

Møte onsdag den 10. april 2013 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 69):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Dagrun Eriksen vil framsette et representantforslag.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:00:22]: Jeg har den glede å fremme et representantforslag fra representantene Kjell Ingolf Ropstad, Øyvind Håbrekke og undertegnede om et verdiløft i skolen.

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen ønsker å framsette et representantforslag.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:00:49]: På vegne av representantene Siv Jensen, Per Sandberg, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim og meg selv har jeg gledet av å framsette forslag om ikke å tillate bruk av burka, niqab eller andre heldekkende plagg i det offentlige rom.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter ønsker å framsette et representantforslag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:01:21]: På vegne av representantene Morten Ørsal Johansen, Åge Starheim og meg selv har jeg gledet av å fremme eit representantforslag om omlegging av finansieringa av kommunesektoren og behovsstyrt statleg finansiering av grunnleggande velferdstenester.

Presidenten: Representanten Per Roar Bredvold ønsker å framsette et representantforslag.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:01:54]: Jeg har på vegne av representantene Harald T. Nesvik, Torgeir Trældal, Bård Hoksrud og meg selv den glede å fremme representantforslag om rammevilkår for norsk skogbruk og treforedlingsindustri.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:14]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:02:40]: TV 2 har ved en rekke innslag i den senere tid fokusert på situasjonen ved norske akuttmottak. Bare i 2013 har Helsetilsynet opprettet tre tilsynssaker etter bekymringsmeldinger fra ansatte. Det er konkludert med uforsvarlighet i tjenesten i Stavanger, mens de to øvrige tilfellene ikke er avgjort enda.

Men denne situasjonen er ikke ny. Allerede i 2008 advarte Helsetilsynet mot situasjonen ved landets akuttmottak, og da var deres hovedkonklusjoner bl.a. at pasienter med uavklarte tilstander måtte vente i flere timer før de ble undersøkt av lege, at mange akuttmottak ikke hadde lik oppfatning av i hvilke situasjoner man skulle tilkalle ekstra ressurser, og at man rett og slett uttrykte bekymring for om det var faglig forsvarlig i travle perioder ved mange av landets akuttmottak. Daværende helseminister Brustad ga klart uttrykk for og varslet nye tiltak, men ingenting har skjedd.

Da helseminister Gahr Støre ble utfordret på dette, møtte han disse ganske alvorlige advarslene fra ansatte i sektoren selv med påstander om svartmaling. Det er en kjent teknikk å beskyldte en politisk opposisjon for å svartmale en situasjon man selv ikke er enig i, men når statsråden så til de grader går i konflikt med overleger og ansatte i sektoren som advarer mot en situasjon, synes jeg det er langt mer alvorlig.

Derfor vil jeg gjerne at statsministeren redegjør for hva han mener er forsvarlig bemanning ved norske akuttmottak, og hvordan regjeringen har tenkt å løse den situasjonen som nå har oppstått.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:04:49]: En god akuttberedskap er en vesentlig og viktig del av et godt helsetilbud, og derfor er det viktig at det er mye oppmerksomhet rundt det, slik at vi hele tiden kan sikre at vi har en så god akuttberedskap som overhodet mulig. Derfor har også regjeringen vært opptatt av å få fram fakta, Helsetilsynet har gjort sin jobb ved å avdekke det som er av mangler og svakheter, og det er hele tiden et kontinuerlig arbeid med å forbedre det som avdekkes. Nettopp fordi vi ber om å få avdekket feil, får vi også klarhet i hva som svikter, og da er vi også i stand til å gjøre noe og sørge for at det blir bedre.

Men samtidig er det viktig ikke å tegne et bilde av norsk akuttberedskap som er unyansert eller feilaktig. Det er f.eks. slik at en viktig del av akuttberedskapen er at når en akutt situasjon oppstår og ambulansen kommer, er det første som skal gjøres, å vurdere hvor pasienten skal fraktes. Da er det slik at 90 pst. av pasientene fraktes til akuttmottak der det er en erfaren lege til stede. Så det bildet som er tegnet av at det er veldig vanlig at man bare møter en turnuslege, er ifølge helseforetakene feil.

Det andre er at vi har fått en veldig god spesialisering, som gjør at ofte når det er veldig alvorlige situasjoner, fraktes man ikke til det nærmeste akuttmottaket, men til det som er best kvalifisert til å håndtere din akutte situasjon. Det er også grunnen til at vi har gode tall når vi ser på internasjonale tall, når det gjelder akutte lidelser

som f.eks. hjerteinfarkt og hjerneslag. Der ligger Norge helt i toppen målt på overlevelse, bl.a. fordi vi har en god akuttberedskap og sørger for at folk kommer til de riktige sykehusene.

For det tredje har vi også satt i gang et arbeid med å gå gjennom hele spesialistutdannelsen og se på hvordan vi skal innrette den, også når det gjelder om vi skal forbedre den med hensyn til akuttmedisin.

Siv Jensen (FrP) [10:06:51]: Statsministeren innledet med å si at regjeringen drev et kontinuerlig arbeid, ba om å få avdekket disse forholdene, slik at man også kunne gjøre noe med det. Da blir mitt veldig enkle oppfølgings-spørsmål til statsministeren: Hva har regjeringen gjort siden 2008 for å bedre den faktiske situasjonen ved landets akuttmottak?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:07:19]: Det er gjort flere ting. Det er for det første tatt opp i alle foretaksmøtene med de regionale helseforetakene våren 2008, med utgangspunkt i de tilsynsrapportene som Helsetilsynet hadde lagt fram. Der ble foretaksmøtene bedt om at de regionale helseforetakene satte i verk systematisk gjennomgang av akuttberedskapen. Den er gjennomgått, og det er gjennomført mange forbedringer, bl.a. når det gjelder å styrke legekompentansen ved akuttmottakene, styrke det som heter hastegradsvurdering – som handler om å vurdere hvor folk skal når sekundene teller – og å få til mer regelmessig trening og kompetanseheving. I tillegg er det altså satt i gang et arbeid med å gå gjennom spesialiststrukturen, utdanning av leger, for å se om vi også skal gjøre noe med hensyn til det.

Summen av dette er at der vi har internasjonale sammenlignbare tall, har Norge blant de høyeste overlevelses-sannsynligheter når akutte lidelser inntreffer. Hjerneslag og hjerteinfarkt er blant det vi har sammenlignbare tall for, og der er vi vesentlig bedre enn før og bedre enn andre land.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål. Så langt er det bedt om to oppfølgings-spørsmål – først representanten Kari Kjonaas Kjøs.

Kari Kjonaas Kjøs (FrP) [10:08:37]: Statsministeren og helseministeren tegner et helt annet bilde av situasjonen ved akuttmottakene enn det ansatte, pårørende, pasienter og en rekke andre har tegnet. Statsministeren sier at akuttmottakene er bra. Helseforetakene i Helse Sør-Øst skal møtes i neste uke, og de vil se på utviklingsprosesser for å høyne kompetansen i førstelinjen ved akuttmottakene, med særlig vekt på legesiden. Det kan vi lese i Helse Sør-Østs siste nyhetsbrev. Det betyr at de har tatt disse rapportene på stort alvor, og det er veldig bra.

Spørsmålet mitt til statsministeren blir da: Er akuttmottakene bra nok, eller er de ikke?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:33]: Norske akuttmottak kan bli bedre. Det er derfor vi hele tiden også gjennomfører tiltak for å styrke dem. Men sammenlignet

med andre land og sammenlignet med hvordan det var tidligere i Norge, er de tallene vi har for norske akuttmottak når det gjelder f.eks. overlevelse når man får akutt innleggelse, bedre nå enn før og bedre enn i andre land der vi har sammenlignbare tall. Det at vi har noen av verdens høyeste overlevelsesrater f.eks. for hjerneslag, som er en akutt lidelse som folk i stor grad døde av før, er et uttrykk for at iallfall noe i norsk akuttberedskap fungerer, bl.a. når det gjelder spesialisering – at man sendes dit man har best mulighet for å få god behandling raskt, ikke nødvendigvis til det nærmeste sykehuset, men til et sykehus som har god kompetanse.

Det er gjennomført en lang rekke tiltak. Det skal gjennomføres flere. Et viktig tiltak er at vi har styrket sykehusøkonomien. Jeg mener én grunn til at vi må advare mot den kommersialisering/privatisering noen tar til orde for, er at det vil svekke de offentlige sykehusene, som må ha ansvaret for akuttmottak – det vil de kommersielle sykehusene aldri ta. Gir vi penger til de kommersielle sykehusene på bekostning av de offentlige, blir det dårligere akuttmottak og beredskap i Norge.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgings-spørsmål.

Bent Høie (H) [10:10:50]: Statsministeren viser kontinuerlig til overlevelsestill når det gjelder hjerteinfarkt og hjerneslag osv. Men det er ingen av disse rapportene som omhandler pasienter med den slags akutte lidelser. Det er pasienter som har veldig tydelige symptomer, som i all hovedsak får veldig god behandling ved norske sykehus, fordi de raskt kommer videre. Rapportene omhandler de pasientene som har diffuse symptomer, som blir liggende på akuttmottakene i lang tid, fordi de kanskje først møter en sykepleier, så en turnuslege som har gjennomsnittlig seks måneders erfaring, som igjen innkaller en lege i bakvakt, som det tar tid å vente på. Det er denne type pasienter som utsettes for betydelig mer risiko enn det Helsetilsynet setter pris på. Så mitt spørsmål til statsministeren er: Hva har skjedd med å forbedre kvaliteten for den pasientgruppen som rapportene faktisk omhandler, og ikke de pasientene som alle er enige om at får et godt tilbud ved norske sykehus?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:54]: Vel, det første man møter, er ofte ambulansen. Der starter gjerne behandlingen, og der starter også vurderingen av hvor pasienten skal. 90 pst. av pasientene fraktes ifølge Helsedepartementet og helseforetakene til sykehus, der det er erfarne leger på plass. Der det ikke er erfarne leger på plass, som er i mindretall blant mottakene der pasientene kommer, har man en kjede, folk på bakvakt, som mobiliseres, og som normalt vil være på plass når pasientene kommer på sykehuset. Det er altså gjennomført betydelige tiltak, både i foretaksmøtene i 2008 og i oppdragsdokumentene i 2009, der bl.a. dette med tiltak i forbindelse med legekompentanse, hastevurdering, trening og kompetanse har vært av det som er gjennomført, og som vi fortsatt styrker og bygger ut.

Der vi har sammenlignbare tall mellom land, tyder det

på at norsk akuttberedskap er god. Norge er blant de få landene som nå systematisk kartlegger feil og mangler og offentliggjør det – ikke fordi vi tror at norske sykehus er feilfrie, men fordi når vi får feilene på bordet, kan vi også gjøre noe med dem.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til siste oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:13:05]: De neste 24 timene vil mange pasienter som besøker akuttmottakene, få den hjelpen de trenger. De vil møte en helsetjeneste som strekker seg langt. Men det er også pasienter som de neste 24 timene dessverre ikke vil få den opplevelsen.

Norsk Selskap for Akuttmedisin sier at de undersøkelser de har gjort, viser at leger på vakt ved norske sykehus har gjennomsnittlig seks måneders erfaring. Man møter ved akuttmottakene turnusleger og leger under opplæring. De har bakvakt, men hvis vi legger de danske erfaringene til grunn, brukes det bare bakvakt i mellom 6–10 pst. av de tilfellene. Hvis man spør om de 10 siste prosentene som statsministeren i dag ikke har snakket om, gjelder det små sykehus som har turnusleger, som har uerfarne leger. Er det forsvarlig at 10 pst. av akuttmottakene våre har leger med mindre enn seks måneders erfaring?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:11]: Norge har valgt å ha mange akuttmottak og desentralisert struktur. Det betyr at noen akuttmottak er små – de har mindre kapasitet til å håndtere kompliserte og alvorlige lidelser enn de store. Derfor er det også slik at er man utsatt for en veldig alvorlig ulykke, lidelse eller sykdom, blir man ikke fraktet til det nærmeste, lille akuttmottaket. Man blir fraktet til det store, der det er mye kapasitet, og der man har mye større sjanse for overlevelse. Det er den vurderingen som blir gjort i ambulansen eller i ambulanshelikopteret. Skadde ved alvorlige trafikkulykker på Østlandet blir ofte normalt fraktet til Ullevål og kjører forbi mange akuttmottak på veien, nettopp fordi på Ullevål har man den beste kompetansen som sørger for at folk overlever.

Der hvor det ikke er erfarne leger på tilstedevakt, vil det være bakvakt, som kan tilkalles og mobiliseres. De vil ofte normalt være på vakt når pasienten kommer, fordi de mobiliseres når ambulansen begynner å kjøre.

Jeg sier ikke at alt er bra i norsk akuttberedskap, men jeg sier at mye er bra. Så skal det som er mangler, stadig forbedres.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål – fra representanten Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:15:31]: Situasjonen når det gjelder akuttmottakene, gir i og for seg et interessant innsyn i gjennomføringskraften i og styringen av det helsevesenet vi har i dag. For fire og et halvt år siden fikk vi en varskorapport fra Helsetilsynet, som sa at akuttberedskapen i Norge er for dårlig. Helseministeren sto i Stortinget og sa hun var enig i at rapporten viste at dette var alvorlig, og at det måtte gjøres noe med det. Man gjorde noe med det – det

året. Så fikk vi etter hvert tre nye helseministre, som ikke gjorde noe. Vi har fått en ny helsetilsynsrapport, som viser at situasjonen er omtrent den samme som den var for fire og et halvt år siden.

Jeg synes at dette er en parallell til diskusjonen vi bl.a. har hatt i etterkant av 22. juli-kommisjonen, om evnen det offentlige har til gjennomføringskraft – å gjøre forbedringer og lære av de rapportene vi har fått. Helsetilsynet har som ansvar å sørge for å påpeke overfor helseforetakene og selvfølgelig også overfor politisk ledelse hva som er utfordringer, feil og ting som må forbedres. Men det er altså politisk ledelses ansvar å sørge for å ha kontinuitet i det forbedringsarbeidet. Men på fire år var det bare det første året, under helseminister Brustad, at man fulgte opp dette. De tre neste helseministrene har ikke gjort noe – før neste uke.

Hva synes statsministeren det sier om regjeringens gjennomføringskraft innen forbedringer i helsevesenet? Når medias lys slukkes, slukker interessen for å følge opp sakene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:24]: Det har over flere år vært gjort et arbeid med å bedre norsk akuttberedskap. Jeg har vist til flere av de tiltakene som er gjennomført, som er tatt opp både i foretaks møter med de regionale helseforetakene og i oppdragsdokumenter. Det har gått over flere år. Det pågår nå, og det vil pågå i tiden framover. Det handler bl.a. om å styrke legekompentanse. Det handler om å få enda bedre vurdering av hvor pasienter skal fraktes for å øke sannsynligheten for best behandling raskest mulig, og det handler om mer trening og øvelse, noe som pågår løpende, også under denne helseministeren.

I tillegg er det slik at den alminnelige styrkingen av helseforetakenes økonomi, ved at helseforetakene nå går i balanse og kan gjennomføre store investeringer, styrker også akuttberedskapen. Er det noe jeg er urolig for, er det forsøkene på å kommersialisere/privatisere norsk helse. Et av problemene vil da være: Skal man forholde seg til en økonomisk ramme, som jeg oppfatter at også partiet Høyre mener, mener man at kommersielle sykehus automatisk skal få finansiering, på bekostning av de offentlige, som må gjøre en del dyre ting, som de private og kommersielle sykehusene aldri kommer til å gjøre. Det handler bl.a. om de mest kompliserte lidelsene, og det handler om kronikerne. Det handler også om akuttberedskapen, som er dyr, krevende, og som kommersielle sykehus aldri vil drive. Så hvis man tenker tanken på å innføre et finansieringssystem, slik Høyre har gått inn for, der man skal ha automatisk finansiering av kommersielle sykehus, og at offentlige sykehus skal forholde seg til rammer, ville det gå ut over sykehus som St. Olavs hospital, Ahus, Ullevål og andre, som nettopp har det tunge og dyre ansvaret for akuttberedskap.

Så vi har styrket og kommer til å styrke akuttberedskapen. Vi sier ikke at den er feilfri, men vi sier at mye er gjort, og at enda mer skal gjøres. Men det er å gå i veldig feil retning å legge opp til et helsevesen der man gir forrang i finansieringen til kommersielle sykehus, som da vil ta de lønnsomme lidelsene, ikke ta de tunge oppgavene og ikke ta beredskapen.

Erna Solberg (H) [10:19:24]: Jeg skjønner at dette var et ubehagelig spørsmål, siden statsministeren valgte å snakke om alt annet enn det som er hans ansvar og gjennomføringsansvaret til denne regjeringen. Det er slik at for fire og et halvt år siden ble det lagt en rapport på bordet som fikk oppfølging det første året. Det er ikke noe spor i tildelingsdokumentene eller oppdragsdokumentene til helseforetakene årene etterpå under nye helseministre om at den alvorlige rapporten, som er gjentatt nå, skal følges opp. Det er regjeringens oppdrags- og styringsdokument nr. 1 overfor helseforetakene. Dette er ikke det eneste området. Det er sånn at på kreftområdet ga Helsetilsynet en alarmerende rapport om risikonivået i kreftbehandlingen, i 2010, til helseforetakene. Det er altså ikke rapportert tilbake igjen til regjeringen, og det er tilsynelatende ikke rettet fokus på hva man gjør med det fra regjeringens side.

Riksrevisjonen har lagt frem en rapport som viser at på rehabiliteringsområdet er køene lengre, færre får rett til rehabiliteringsbehandling, til tross for at dette er et høyt prioritert område.

Hvor er gjennomføringskraften når tilsynsrapportene er så klare?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:35]: Det viktigste målet på om vi har gjennomføringskraft i helsevesenet, er om folk blir friske av å komme på norske sykehus. Sannheten er at de blir mer friske nå enn før. Sannheten er at de blir mer friske på norske sykehus enn på sykehus i de fleste andre land. Der vi har internasjonalt sammenlignbare tall, er det sånn at Norge, fra å ligge på omtrent gjennomsnittet i 2005 når det gjelder overlevelse på kreft, hjerneslag og hjerteinfarkt, ligger nå absolutt i toppen. Det er knapt noe annet land i verden hvor det er mer sannsynlig at du overlever hjerneslag og hjerteinfarkt enn i Norge. Det er altså slik at mens vi før lå middels på kreft-overlevelse, ligger vi nå helt i topp. Det viktigste målet på gjennomføringsevne er om vi faktisk sørger for at folk får behandling.

Så sier jeg ikke at vi er fornøyd med å være blant verdens beste – og på noen områder verdens beste – jeg sier at vi skal bli enda bedre. Men å høre at vi ikke gjør noe, blir absolutt feil.

Så er det ikke å snakke om noe annet å påpeke at Høyre foreslår et system for å finansiere sykehus som vil undergrave de offentlige sykehusene. De forholder seg til den samme økonomiske ramme, men vil altså lage et system der man automatisk skal tilføre kommersielle sykehus penger på bekostning av de offentlige. Det blir dårlig akuttberedskap av det.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først representanten Bent Høie.

Bent Høie (H) [10:21:55]: Jeg forstår at det er ubehagelig for statsministeren å diskutere det som de fleste pasientene i Norge – uansett system – kommer til å bli behandlet i, nemlig de offentlige sykehusene.

Statsministeren sa i svaret til representanten Jensen at det er bra med rapporter, for «da er vi også i stand til å

gjøre noe og sørge for at det blir bedre». Men det er nettopp det siste som er vårt spørsmål, for denne saken viser at det statsministeren og hans regjering ikke er i stand til, er nemlig å gjøre noe – og gjøre noe bedre.

I svar til Stortinget, i en egen høring, sa daværende helseminister Brustad i 2008 at denne rapporten fra Helse-tilsynet var svært alvorlig, og at dette vil det bli ordnet opp i så fort som overhodet mulig – så fort som overhodet mulig, for fem år siden!

I en kommentar til dette spørsmålet skriver overlegene Bjørnsen og Uleberg i Tidsskrift for Den norske legeforening:

«Struktur og ansvarsfordeling i norske akuttmottak er i dag den samme som i 2007.»

Hva har skjedd siden 2007?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:03]: Jeg har nevnt flere ting som har skjedd siden 2007, bl.a. at vi har tatt dette opp med alle de regionale helseforetakene, at de har gjennomgått sine rutiner og forbedret sine rutiner. Jeg har også nevnt at vi er midt oppe i et arbeid med å gjennomgå spesialistutdanningen. Det har altså skjedd under denne statsråden. Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe, og de vil komme med sin vurdering ganske snart. Da vil man bl.a. se på hvordan dette kan forbedres med tanke på legebehov, spesialistutdanning, i akuttberedskapen. Det er gjennomført ting, og det er også tiltak under utarbeidelse som snart vil komme til behandling. Så det er altså ikke riktig å si at det bare skjedde noe i 2008 – det har skjedd noe siden 2008 også.

Det andre er at den generelle styrkingen av sykehuse-ne er også et bidrag til å styrke akuttberedskapen, pluss at vi har sett at på mange områder der vi kan måle resultater av akuttberedskap, har Norge hatt framgang og får gode resultater.

Presidenten: Siv Jensen – til neste oppfølgings-spørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:24:14]: Mye av denne debatten handler om hva slags leger som gjøres tilgjengelig for pasientene ved akuttmottakene – ikke om man blir fraktet til et stort eller et lite akuttmottak. Det viser nettopp de tilsynssakene som nå er åpnet. Både ved Ahus og i Stavanger, der det ikke akkurat kan sies at det er små akuttmottak, har man åpnet tilsynssak fordi man ikke har gjort jobben sin på en forsvarlig måte, og fordi man mangler overlege tilgjengelig når akuttpasientene kommer inn. I tillegg har helseministeren sagt rett ut at han mener det ikke er realistisk å ha overleger i front på alle akutt sykehusene. Det er klar tale. Men det forteller også pasientene og ansatte ved landets akuttmottak at man ikke kan forvente kvalifisert og kompetent personell til stede ved et akuttmottak fordi regjeringen ikke vil prioritere det.

Er statsministeren enig i at det er en riktig måte å bemanne akuttmottakene på?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:18]: Jeg tror jeg har vært inne på det flere ganger: Det er slik at en

akuttberedskapskjede starter i ambulansen. Da starter også mobilisering av nødvendig personell, og man avgjør hvor pasienten skal fraktes. 90 pst. av akuttmottakene skjer ved mottak der det er erfarne leger til stede. Der det ikke er erfarne leger til stede, er det bakvakter – og det er mulig å mobilisere dem – og normalt vil de være på plass når pasienten kommer.

Det at det åpnes tilsynssak, er et uttrykk for at systemet egentlig fungerer. Selv i store og velfungerende akuttmottak, som har gjennomgående gode resultater, kan det skje feil. Da er det viktig at vi avdekker feilene. Norge har mer åpenhet – mer registrering av feil – enn så godt som noe annet land når det gjelder mangler i helsevesenet, og det er nettopp de feilene som gjør at vi hele tiden forbedrer oss.

Vi er midt oppe i arbeidet med spesialiststruktur. Her vil Helsedirektoratet legge fram sine anbefalinger før sommeren, og så vil vi vurdere de forslagene.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:26:29]: Vi har hørt at flere ting har skjedd – statsministeren har ramset opp det nå den siste halve timen – og at vi har fått en generell styrking av sykehustjenesten. Men de tre tilsynssakene som vi har nå i 2013, som alle er varslet av sykepleiere, viser den samme historien: Det er stor pågang av pasienter, akuttrommene er fulle, og korridorer blir da overfylte, at det er lang ventetid i mottakene, og at det tar lang tid før pasienter blir sendt fra akuttmottak og videre til avdeling. Dette avdekkes i 2013. Ja, dette er blitt avdekket, og vi kan lære, men mitt spørsmål er – før vi driver med denne læringen: Mener statsministeren at det er sikkert å være pasient på landets akuttmottak i april 2013?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:27]: Det er tryggere å være pasient ved norske sykehus og ved norske akuttmottak enn i de fleste andre land, og det er – etter de tallene vi har – også tryggere nå enn tidligere. Det betyr ikke 100 pst. sikkerhet for at det aldri begås feil. Jeg tror ikke det finnes ett eneste helsevesen, ett eneste ledd i noe helsevesen noe sted i verden, der man kan si det er 100 pst. sikkert at det ikke begås feil. Det er også grunnen til at det er så viktig at vi har åpenhet om feil, og at vi ikke forsøker å skjule feil. Det er bra at ansatte i helsevesenet melder fra, og at vi får tilsynssaker, slik at vi hele tiden kan forbedre ett av verdens beste helsevesen.

Det er nettopp det som er utfordringen vår: Selv om vi får til veldig mye, og veldig mye er veldig bra, er det åpenbart slik at det hele tiden er rom for å forbedre seg. Når vi har bedt Helsedirektoratet gå igjennom bl.a. spesialiststrukturen, og at de kommer med sin rapport før sommeren, er jo det nettopp en del av det arbeidet som har pågått over flere år, og som gjør at vi hele tiden får et bedre helsevesen, selv om det ikke er feilfritt.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:28:45]: Det har vært interessant å følge denne akuttdebatten, men jeg skal ikke fortsette med den. Noen vil kanskje tro at jeg nå skulle spørre om hvordan fødeavdelingene virker rundt omkring i landet – jeg kan i alle fall bekrefte at de virker noenlunde bra, sett fra Kristelig Folkepartis side i hvert fall.

Det er et annet tema som også påkaller manges oppmerksomhet, og det er arbeidsforholdene for de ansatte i flyselskapene. I går kunne vi se en reportasje knyttet til Ryanair. Der fikk man presentert arbeidsforhold som jeg tror mange her og ute i landet stusser over at kan skje på norsk jord.

Arbeidstakerorganisasjonen Parat har tatt opp situasjonen for de ansatte i Ryanair og Ryanair-relaterte spørsmål over lengre tid.

Nestleder Vegard Einan i Parat sier at Parat jevnlig har tatt opp disse spørsmålene med norske myndigheter siden 2010. Ifølge Einan har skuffende lite skjedd:

«Ryanair har fått en slags ambassadestatus der ute på Rygge. Det føres ikke arbeidstilsyn, det kreves ikke inn skatt. De får holde på med slavekontrakter uten at noen bryr seg.»

Arbeidsministeren kunne ikke i går kommentere dette. Hun var på en konferanse om arbeidstakeres rettigheter. Desto bedre er det at vi har statsministeren her. Meg bekjent har han fått melding om akkurat disse forholdene tidlig i fjor høst.

Mitt spørsmål er: Hva er årsaken til regjeringens passivitet i disse spørsmålene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:47]: Alle som arbeider i Norge, skal ha gode lønns- og arbeidsvilkår. Arbeidsmiljøloven omfatter dem som arbeider i landet vårt, og det er myndighetenes oppgave å bidra til å sikre at bestemmelsene og lovverket følges.

Det er grunnen til at vi har ønsket velkommen masse utenlandske arbeidstakere til Norge. Det er bra i mange bransjer og næringer, også i flybransjen. Det er samtidig grunnen til at denne regjeringen har vært veldig opptatt av å iverksette omfattende tiltak mot sosial dumping: å hindre at det kommer utlendinger og jobber i Norge, undergraver norske lønns- og arbeidsvilkår. Vi har gjennomført to omfattende handlingsplaner med innsynsrett, solidaransvar, styrket arbeidstilsyn og mange andre tiltak og styrket arbeidsmiljøloven, og alt det har nok bidratt til å begrense omfanget av sosial dumping i Norge vesentlig i forhold til hva vi hadde hatt uten alle disse tiltakene.

Men det avdekkes stadig mangler og hull og nye kreative måter å forsøke å unngå norsk regelverk på. Det har vi bl.a. sett eksempler på – i hvert fall har det kommet fram påstander – innenfor luftfarten. Det er grunnen til at vi har tatt de henvendelsene vi har fått fra Parat, LO og andre, på det største alvor. Det er også grunnen til at vi bl.a. i forbindelse med diskusjonen om Norwegian for en tid siden, varslet at vi ikke ville gjøre det som ble foreslått, nemlig å nedsette et offentlig utvalg, fordi vi mente at det ville ta for lang tid. Men vi igangsatte en utredning som Arbeidsdepartementet og Samferdselsdepartementet nå jobber med, nettopp for å se på hvordan vi kan

bedre og styrke regelverket rundt arbeidstakeres rettigheter i luftfarten.

Det er noe komplisert siden det er diskusjon om tilhørighet, regelverk og fri bevegelighet av arbeidskraft, men at vårt ønske er å få regler som sikrer ryddige arbeidsvilkår også for ansatte i luftfarten som jobber i Norge, er helt åpenbart. Det er derfor vi har satt i gang det arbeidet. Det har vi hatt dialog med organisasjonene om, og jeg ønsker også å fortsette å ha dialog med organisasjonene om hvordan vi best mulig kan sikre det.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:32:47]: Det er litt overraskende å høre at det har vært dialog. Etter de opplysninger vi har, er det brevet som ble sendt for godt over et halvt år siden, ikke engang besvart fra statsministerens side. Det rimer dårlig med at det påstås at det utvises særlig aktivitet på dette området. Men jeg regner i hvert fall med nå at de som har tatt opp disse forholdene, får et konkret svar fra statsministeren.

Det er også slik at den norske stat har investert penger i Ryanair. Et annet investeringselskap, Storebrand, har nettopp trukket ut sine investeringer i Ryanair. Jeg siterer hvorfor:

«Vi har utelukket de verste fordi de driver business vi ikke kan stå inne for. De har med andre ord ikke forstått hva det vil si å styre selskapet på en bærekraftig måte.»

Norge har gjennom Pensjonsfondet investert over 600 mill. kr i Ryanair. Er det ikke på tide å vurdere den investeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:48]: Det aktuelle brevet ble besvart av mitt kontor 24. september i fjor. I svaret ble det vist til at det er Samferdselsdepartementet som skal håndtere denne saken. Samferdselsdepartementet har i flere møter og også i offentligheten understreket at de er i gang med det. Det er også derfor denne utredningen er igangsatt, for det er Luftfartstilsynet som har ansvaret for oppfølging av arbeidsmiljøloven i luftfarten. Det har vært møter og kontakt, men jeg vil forsikre meg om at de også skal ha nye møter og ny kontakt med både Parat og andre organisasjoner, bl.a. fra LO, som har tatt opp disse temaene.

Vi har gjennomført to handlingsplaner mot sosial dumping, vi har nå varslet den tredje, og vi har varslet et eget arbeid knyttet til luftfart, så det er gjennomført tiltak, og det vil bli gjennomført ytterligere tiltak også på dette området, i nær dialog med de ansattes organisasjoner.

Når det gjelder investeringer, tror jeg at det er riktig at vi følger den formen som Stortinget har lagt opp til, nemlig å vente på Etikkrådet.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først representanten Dagrun Eriksen.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:35:09]: I det første svaret sa statsministeren at det hele tiden dukker opp nye og kreative saker i dette temaet. Men disse historiene vi har fått om

Ryanair er jo ikke noe nytt. Dette er historier vi har hørt om lenge, i flere år.

Mitt første spørsmål handler om følgende: Når selskaper som har rykte på seg for å ha uryddige arbeidsforhold for ansatte, etablerer seg i Norge, hvordan sjekker regjeringen dette, hvordan har man kontroll, og hvordan har man tilsyn med sånne typer selskaper?

Så har jeg også lyst til å gi statsministeren mulighet til å svare litt mer utfyllende på om han i hvert fall ser det som problematisk at Norge med Statens pensjonsfond utland investerer 600 mill. kr i dette selskapet som så dårlig tar vare på arbeidstakeres rettigheter.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:11]: Først til det første spørsmålet, om hvordan vi fører tilsyn. Det er arbeidsmiljøloven som gjelder. Det er strenge krav til arbeidsmiljø og ryddige arbeidsvilkår i Norge. Det gjelder alle, så det er ikke noe som det stilles spørsmål ved, men det er håndhevingen av det som er viktig. Det er Luftfartstilsynet som fører tilsyn – i tillegg til det tilsynet som Arbeidstilsynet normalt fører – og de avdekker saker. Vi har styrket tilsynsfunksjonene. Så melder selvfølgelig også fagforeningene og de ansatte fra, og så blir det saker. Noen ganger kan det også ende i rettsapparatet.

Så vidt jeg skjønner, er det snakk om her at det kan bli varslet rettssak. Da er det domstolen som eventuelt må avgjøre.

Norske lover skal følges, og mener man at de ikke følges, har man domstolene til eventuelt å sørge for at de håndheves. Jeg vil ikke som statsminister mene noe presist om de enkelte sakene, for det er viktig at vi håndterer dem på en riktig måte med tanke på tilsyn og eventuelle rettssaker. Men generelt: Vi har et strengt regelverk – det skal vi håndheve – og vi har styrket håndhevingen.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:37:23]: Staten har tradisjon for å investere i flyselskaper i dette landet, enten det går gjennom Statens pensjonsfond utland og Ryanair eller gjennom statens direkte engasjement i SAS, hvor den eier 14,3 pst. Det er klart at det er rom for konkurransespørsmål også i så henseende.

Denne saken som vi har fått avdekket i media, er i første rekke knyttet til regelverket om baser: Hvem skal en skatte til? Hvem har ansvaret for lovverket rundt det? Vi så bl.a. en fra Skattedirektoratet i går som ga uttrykk for at det er på norsk side man har ansvaret. Men spørsmålet er: Hva skjer hvis man flytter om på disse personene mellom forskjellige typer baser – hvor er en da skattepliktig?

Det er viktig når det gjelder det som har med luftfarten å gjøre, at vi har et regelverk, slik at man har lik konkurranse mellom aktørene. Spørsmålet mitt til statsministeren er følgende: Føler statsministeren at vi har et godt nok regelverk, som avklarer disse spesielle situasjonene rundt baser?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:30]: Grunnen til at regjeringen har varslet at vi nå skal gå gjennom regelverket, har varslet en egen utredning – og har gjort det bl.a. på grunnlag av henvendelser fra flere ansatteorganisasjoner – er nettopp at vi ikke er sikre på om regelverket i dag er godt nok, ellers hadde vi ikke varslet en utredning.

Poenget er at utgangspunktet er at alle som jobber i Norge skal ha gode lønns- og arbeidsvilkår, og at arbeidsmiljøloven gjelder for alt arbeid utført i Norge. Så oppstår det grensetilfeller, f.eks. knyttet til flyselskaper som har utenlandske ansatte – hvor mange døgn de bor i Norge osv. Da må man gå gjennom regelverket, først for å se om det håndheves og praktiseres godt nok. Det har vi bl.a. Luftfartstilsynet til å gjøre, og domstolene i ytterste tilfelle. Så må vi se om regelverket er godt nok. Begge deler gjør vi nettopp fordi vi er opptatt av at i Norge skal det være ryddige og gode arbeidsvilkår, ikke sosial dumping.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til siste oppfølgings-spørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:39:27]: Det siste statsministeren sier, er vi åpenbart enige om. Folk som bor og arbeider fra og i Norge, skal ha gode og anstendige lønns- og arbeidsvilkår. Men kjernes spørsmålet knytter seg til regjeringens oppfølging og gjennomføringsevne, for disse spørsmålene som har vært oppe i media de siste dagene, er ikke av ny dato. Representanten Syversen viste i sitt innlegg til at dette ble avdekket i 2010. I NRK tidligere i dag ble det opplyst at dette kom frem for ca. to år siden. Når det nå er gjennomført endringer for å forhindre sosial dumping, og vi har et godt regelverk for lønns- og arbeidsvilkår, når vil statsministeren sørge for at dette kommer på plass? Hvor lenge skal det utredes? Hvor lang tid vil det ta før man sikrer at også ansatte i Ryanair får gode lønns- og arbeidsvilkår?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:36]: For det første er arbeidsmiljøloven på plass, og vi har både et arbeidstilsyn og et luftfartstilsyn som skal sørge for at den håndheves, som skal føre tilsyn med det. For det andre er det jo domstolene og påtalemyndigheten som skal sørge for at man ikke bryter lover. I den grad det er snakk om lovbrudd her, har vi rettsapparatet til å ta seg av det. Det er i disse tilfellene varslet rettssaker, så vidt jeg vet.

Men så er det et annet spørsmål – om vi trenger ytterligere regler. Vi har gjennomført to runder med regel-skjerpinger, lovforbedringer, når det gjelder sosial dumping – gjennom tiltakspakke 1 og tiltakspakke 2. Vi har varslet en tredje. Vi har tidligere varslet en egen gjennomgang og eventuelt skjerpning av regelverket for luftfarten, som nettopp skaper en del kompliserte grensetilfeller med hensyn til hvor folk bor, hvor folk skal skatte, og hvor de har trygderettigheter. Det er fordi vi ikke ønsker den type forhold som vi har sett eksempler på flere steder, og som er grunnen til at vi gjennomfører betydelige tiltak mot sosial dumping.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:41:47]: Vi har tidligere hørt fra statsministeren at basseng skal fylles opp. Vi har sett i programmene til regjeringspartiene at man f.eks. er for elleve måneders studiestøtte, mens man når man setter seg ned og forhandler, klarer å forhandle bort alle sine programformuleringer.

Kunnskapsfeltet har for denne regjeringa vært preget av løftebrudd og programmer som er lite verdt. I januar sa statsministeren og Arbeiderpartiet at man skulle satse på bedre lærere – på mer videreutdanning og etterutdanning – og på avbyråkratisering av skolehverdagen. Dette er kjempebra. Alt er forslag fremmet av Venstre i denne salen – stemt ned av regjeringspartiene og har fått stor støtte i opposisjonen. Arbeiderpartiet har konsekvent stemt ned alle disse forslagene når de har blitt fremmet de siste årene.

Statsministeren har ledet regjeringa siden 2005. Man har sett at man ikke har klart å holde tidligere løfter, spesielt ikke på kunnskapsfeltet. Mitt spørsmål er: Kan vi tro på det når man sier at man skal ha flere gode lærere, når regjeringspartiene har prioritert helt andre ting innenfor skolefeltet de siste åtte årene – og stemt ned alle forslagene fra Venstre på dette området?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:07]: Vi har vært opptatt av å styrke lærerutdanningen. Det er bevilget mer penger. Antall plasser til etter- og videreutdanning av lærere er økt. Vi har gjennomført en omlegging av hele lærerutdanningen. Heldigvis har vi nå sett en økende søkning til lærerutdanningen, noe som gjør at vi også – reelt sett – kan stille større krav med hensyn til hvem som kommer inn på lærerutdanningen.

Det betyr selvfølgelig ikke at vi ikke skal fortsette å gjøre lærerutdanningen bedre. Vi ser f.eks. at det er for stort frafall. Jeg mener at det er et alvorlig problem også i lærerutdanningen. Men det er i hvert fall en fordel at flere søker, og at vi har lagt om og styrket lærerutdanningen.

Et mål på om vi går i riktig retning når det gjelder norsk skole, er det vi har av internasjonale tall. Mens vi fram til 2007 var et land som lå lavt på de internasjonale rangeringene med hensyn til lesing, skriving, regning og naturfag, har vi på undersøkelsene til PISA, TIMSS og PIRLS som har kommet siden 2007, hatt framgang – på noen områder kraftig framgang. Det innebærer ikke at vi på alle områder har kommet opp på nivåer som vi kan si oss tilfreds med, men det innebærer at det på en del områder har vært betydelig framgang. For eksempel er norske tiåringer de som skårer best når det gjelder matematikkunnskaper i Norden. Det er heller ikke bra nok, men det er et uttrykk for at ting går i riktig retning i norsk skole. Så vi skal gi anerkjennelse til alle skolens folk – norske lærere, skoleledere – som har gjort denne formidable jobben i norsk skole de senere årene, som har gjort at vi fra å ligge lavt og falle på internasjonale rangeringer av resultater i skolen, nå er på rett vei og, på noen områder, i kraftig framgang.

Igjen: Vi mener selvfølgelig ikke at vi er i mål, men vi mener utviklingen går i riktig retning. Det er flott å se den innsatsen som norske lærere gjør, og som gjør at vi nå

får vesentlig bedre resultater i norsk skole enn det vi fikk tidligere.

Trine Skei Grande (V) [10:45:03]: Dette avslører en litt manglende erkjennelse av hva som er den største utfordringa i skolen: Vi mangler så mange lærere. Vi vil mangle opp til 11 000 lærere i 2020 fordi vi ikke får flere igjennom utdanningssystemet. Vi ser at regjeringa har laget en reklamekampanje for å få flere til å søke på lærerutdanninga. «Har du det i deg?» heter den visst, mens den utfordringa jeg mener skolen har, er: Kan du det? Jeg mener at det som er problemet med regjeringas politikk, er at de ikke har tatt inn over seg det store problemet vi har med å rekruttere flere lærere. Sjøl om vi har flere søkere, er det faktisk en tredjedel som slutter.

Så vil jeg tilbake til et annet løfte. Regjeringa har sagt at den skal ha et særskilt kompetanseløft for de 9 000 ufaglærte som jobber i norsk skole. Dette har Venstre foreslått tidligere – og Arbeiderpartiet stemte imot. Så mitt spørsmål er: Hvis vi foreslår dette igjen, i forbindelse med RNB, kommer Arbeiderpartiet da til å støtte forslaget?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:46:05]: Først til dette med å rekruttere lærere: Vi er glad for at vi her har fått en kraftig økning. Fra 2008 til 2012 har det vært en økning i antall kvalifiserte søkere på 57 pst., mens den samlede økningen når det gjelder høyere utdanning, har vært på bare 34 pst. Det betyr at det har vært en kraftig økning totalt til høyere utdanning, og at søkningen til lærerutdanningen har vært nesten dobbelt så stor – i hvert fall vesentlig høyere enn den samlede økningen. Det har altså vært en god økning der. Det er bra. Og vi har fått bedre resultater, som ikke minst skyldes god innsats av lærerne.

Det er en utfordring at vi har en omfattende behandling av forslag. Vi fremmer våre forslag i statsbudsjetter. Mange opposisjonspartier fremmer veldig mange forslag – løpende gjennom stortingsperioden og nærmest i alle debatter. Vi har en god og ryddig behandling av dem. Det innebærer at vi ikke nødvendigvis stemmer for alle forslag som kommer som Dokument 8-forslag. Vi forholder oss til dem i våre budsjetter og i forbindelse med våre stortingsmeldinger og følger opp de forslagene vi er for – og følger ikke opp de forslagene vi er imot.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:47:26]: Daværende stortingsrepresentant Hadia Tajik skriver i VG 4. april 2011 et leserbrev kalt: «Hva er best for lille Petter Smart?» Hun skriver om Fremskrittspartiets forslag om dedikerte realfagskoler i forbindelse med videregående at «segregerte elitetilbud ikke er spesielt effektivt», at de i mange tilfeller virker «mot sin hensikt», at nivådifferensiering «har tilnærmet ingen effekt», og at dette er «forbundet med risiko for feilplassering og forsterking av sosiale forskjeller».

I Arbeiderpartiets programforslag står det at det er et mål å sørge for at «hvert fylke har minst én videregående skole som spesialiserer seg på realfag på høyt nivå».

Mener statsministeren det er best for lille Petter Smart å lytte til Arbeiderpartiets programkomité eller til Hadia Tajik, som kaller Fremskrittspartiets forslag – og nå Arbeiderpartiets programkomités forslag – for «høyreideologiske eliteeksperimenter»?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:23]: Hadia Tajik sitter i Arbeiderpartiets programkomité. Jeg er sikker på at hun er enig med programkomiteen i det forslaget hun selv har foreslått. Jeg kan egentlig ikke forstå at vi nå skal skape større problemer eller større uenighet enn det det er.

Jeg mener at den offentlige skolen, både grunnskolen og den videregående skolen, fint kan lykkes i å kombinere to ting, nemlig å ha tilpasset opplæring både for dem som sliter, og for de aller beste, som skal ha særskilte utfordringer – det bør de ha. Men vi er redd for det som innebærer en mer permanent nivåinndeling, fordi det kan skape forskjeller, ulikheter i skolen, noe som vi ikke er interessert i. Det mener jeg vi har god erfaring med at vi kan få til.

Jeg mener at programkomiteen i Arbeiderpartiet har kommet med spennende forslag. Landsmøtet i Arbeiderpartiet får behandle det, og så får vi se hva Arbeiderpartiet til slutt mener.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgings-spørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:49:25]: For noen år siden holdt statsministeren en nyttårstale der han sa: «Kunnskap trumfer alt.» Men det er ikke det inntrykket som etterlates i årene etterpå – at regjeringen har prioritert kunnskap først. Velgerne har tydeligvis merket seg at statsministeren og Arbeiderpartiet sier én ting – gjerne opp mot og i tilknytning til valg – men gjør noe annet. Folks tillit til Arbeiderpartiets skolepolitikk ligger nå langt, langt bak tilliten til Høyres.

Er statsministeren enig med utdanningskomiteens leder, Marianne Aasen fra Arbeiderpartiet, som forklarer sviktende tillit til Arbeiderpartiet i skolesakene med at det er vanskelig å profilere saker når man ikke har statsråden selv? Angrer statsministeren og Arbeiderpartiet på at man har overlatt til SV å styre skolepolitikken i åtte år mens han har ledet denne regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:24]: Jeg mener at et av de viktigste målene på om vi lykkes i skolepolitikken, er resultatene i skolen, og der er det altså slik at vi har betydelig framgang. Det er ikke noe regjeringen sier, det er noe som dokumenteres i de internasjonale undersøkelsene, som er det beste målet vi har for å sammenligne resultater og utvikling over tid. I 2001, f.eks., var det 12 pst. av norske elever på fjerde trinn som slet med å lese, de var under det som er kalt kritisk nivå. Nå er det 5 pst. Vi sier ikke at 5 pst. er utmerket, men vi sier at 5 pst. er mindre enn halvparten av 12, og en betydelig forbedring. Vi har hatt framgang i matematikk og naturfag. Vi har vært det landet med størst framgang i matte, og vi har altså snudd mange års nedgang i norsk skole til framgang. Det har jo skjedd fordi lærere og elever har gjort en formidabel inn-

sats, men det har vært mulig bl.a. fordi det har blitt tusenvis av nye årsverk, fordi det har blitt milliarder av ekstra penger til kommuner og fylker, som eier skolene, fordi vi har styrket etter- og videreutdanning av lærere, og fordi vi har økt timetallet. Det gir resultater, og det er det viktigste målet.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:51:45]: Jeg tror nok det var flere som stusset da Arbeiderpartiet annonserte at de nå skulle gå til valg på den nye skolepolitikken. Når man har sittet i regjering i åtte år, har man hatt all mulig grunn til å vise hva skolepolitikken er. Det er flere timer, det er på vei mot heldagsskolen, selv om forskere sier at hvis det er økt læring man ønsker, er dette feil ressursbruk.

Mange av de gode resultatene statsministeren viste til, er et resultat også av Kunnskapsløftet Bondevik-regjeringen innførte, hvor man fikk et større fokus på teoretisk læring. Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvis man nå mener at man nå må jobbe for den nye skolepolitikken, hva er det da i den eksisterende skolepolitikken regjeringen har ført i åtte år, man mener man ikke er fornøyd med?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:44]: Det er riktig at det var veldig bred enighet om at vi trengte et kunnskapsløft i norsk skole. Det startet grunnleggende sett med at vi for det første hadde et løft i lærerlønninger rundt 2000–2001, og for det andre at vi nedsatte Kvalitetsutvalget med det erklærte formål å komme med et forslag til hvordan vi kunne øke kunnskapsnivået i norsk skole. Det ledet til Kunnskapsløftet, som ble lagt fram av regjeringen Bondevik, og som fikk så godt som enstemmig tilslutning her i Stortinget. Gjennomføringen av Kunnskapsløftet har skjedd under denne regjeringen og har gjort at vi nå får betydelig bedre resultater i norsk skole i nær sagt alle fag på de trinnene som måles. Noen steder er det veldig stor framgang, andre steder mindre framgang, men pilene går i hvert fall i riktig retning. Det er det viktigste. Men det er ikke slik at vi ikke kan gjøre ting enda bedre. For eksempel mener vi veldig sterkt at lærerutdanningen fortsatt kan forbedres, at etter- og videreutdanning av lærere må bli enda bedre, og at det er veldig viktig med tidlig innsats når det gjelder de elevene som sliter – for mange elever blir hengende igjen.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:54:02]: Etter en høst med betydelig kaos i regjeringa med hensyn til hva holdningen til EØS-avtalen skulle være, ble det roligere rundt juletid, men nå er vi i gang igjen. Nå har både SV og Senterpartiet hatt landsmøter. SV vedtok på sitt landsmøte å erstatte dagens EØS-avtale med «en mindre omfattende handels- og samarbeidsavtale med EU», og Senterpartiet fulgte opp med å ville melde Norge ut av Schengen umiddelbart og på sikt ut av EØS gjennom folkeavstemning. Liv Signe Navarsete sa til VG i går at «vedtaket blir defi-

nitivt en sak for nye regjeringsforhandlinger». Regjeringa og Stoltenberg har tidligere understreket at EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU er en grunnplanke for regjeringa. Spørsmålet er da veldig enkelt: Vil statsministeren forhandle med SV og Senterpartiet om EØS-avtalen og Schengen-avtalen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:59]: Svaret på det spørsmålet er nei, og det er fordi partiene selv har klargjort at det ikke er noe som skal forhandles. De har selv sagt all rett til å gjøre de vedtak de mener er riktige for Norge, men samtidig var vi tre partier før valget i 2005 enige om at vi måtte avklare noen av de tyngste og vanskeligste uenighetssakene oss imellom før valget. Det gjorde vi før valget i 2005 med tanke på at vi ikke skulle søke EU-medlemskap, at vi fortsatt skulle stå ved vårt NATO-medlemskap, og at vi skulle bygge videre på EØS-avtalen og det samarbeidet vi har etablert med EU gjennom den, bl.a. Schengen-avtalen. Derfor har også Liv Signe Navarsete og Senterpartiet gjort det helt klart at dette ikke skal stå i veien for noe regjeringsamarbeid med Arbeiderpartiet.

Selv om Senterpartiet og SV hele tiden har vært mot EØS og vedtar det på hvert landsmøte, så opplever jeg at de erkjenner at skal de sitte i regjering med oss, er det ikke snakk om å si opp eller undergrave det samarbeidet vi har med EU gjennom EØS og de avtalene – bl.a. Schengen – som knytter oss til EU, akkurat som vi erkjenner at hvis vi skal sitte i regjering med de partiene, så er det ikke aktuelt å søke EU-medlemskap. Fordelen med denne regjeringen er at vi avklarte disse spørsmålene før valgene i 2005, 2009 og nå før 2013. Problemet med de som forsøker å lage et alternativ til oss, er at der de har store og grunnleggende uenighetssaker, f.eks. når det gjelder ansvarlighet i økonomisk politikk, når det gjelder grunnmuren i det som handler om å sikre rente, kronkurs og konkurranseutsatt sektor, så greier ikke Høyre og Fremskrittspartiet å avklare hva som gjelder, om handlingsregelen gjelder eller ikke. Vi har avklart disse store uenighetssakene før valget – før tre valg. Dere har nå brukt to perioder i opposisjon og er fortsatt ikke i nærheten av å avklare den største uenigheten mellom de partiene dere ønsker å samarbeide med.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:56:52]: Nå deltar statsministeren i sin egen favorittøvelse: Å snakke om noe helt annet enn det spørsmålet gjelder. Jeg spurte om EØS-avtalen og Schengen-avtalen, og statsministeren vil jo være klar over at er det iallfall ett spørsmål som alle partiene på ikke-sosialistisk side er enige om, er det nettopp de to spørsmålene. Der blir det ro og enighet, i motsetning til det regjeringa nå gjør.

Jeg synes det er interessant at når Liv Signe Navarsete i går går ut i VG og sier «vedtaket blir definitivt en sak for nye regjeringsforhandlinger», står statsministeren i dag og avfeier Senterpartiets leder. Jeg synes jo det er betryggende, på vegne av både Høyre og de andre partiene her i salen som er for Schengen-avtalen og for EØS-avtalen, men det er klart at det må føles litt pussig for Senterpartiets leder å bli avfeid av statsministeren når hun sier at dette skal bli en del av regjeringsforhandlingene. Statsmi-

nisteren sier at det blir det ikke. Det er Høyre veldig glad for.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:48]: Jeg viser til hva Senterpartiet og Liv Signe Navarsete selv har understreket, at dette ikke skal stå i veien for regjeringssamarbeid med Arbeiderpartiet. Det er på samme måte som at når SV vedtar at de er mot NATO, respekterer jeg at de mener det, men SV er fullt ut innforstått med at sitter man i regjering med Arbeiderpartiet, så er vi i NATO. Vi er innforstått med at sitter vi i regjering med nei-partier, så søker vi ikke EU-medlemskap, akkurat som Høyre må forstå at hvis de skal sitte i regjering med nei-partier, så må de kanskje oppleve det samme selv. EØS-avtalen, med de avtaler den omfatter, står ved lag for en regjering av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet.

Presidenten: Det er bedt om og blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:58:40]: Det er ganske interessant å se på statsministerens fabelaktige evner som balansekunstner – der er det 20 i stil, det er det ingen tvil om. Man skal altså forene kryssende hensyn som ikke lar seg forene, man skal forsvare sine samarbeidspartnere i regjering samtidig som man skal forsvare de inngåtte viktigste internasjonale avtalene vi har med Europa, nemlig EØS-avtalen og Schengen-avtalen. Samtidig er det likevel den lille åpningen for at jo, det skal forhandles. Det skal altså forhandles om de to viktigste landsmøtevedtakene til SV og Senterpartiet og de to viktigste valgkampsakene til disse to partiene. Er statsministeren villig til å avlyse de to viktigste sakene til SV og Senterpartiet, som de skal drive sin hele og fulle valgkamp med?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:46]: Jeg mener at det å være balansekunstner er en – hva skal jeg si – imponerende øvelse! Det er en viktig øvelse, og det er en forutsetning for å sørge for at en regjering kan fungere over tid.

Samtidig er det en del av politikken. Jeg tror alle må skjønne at politikkenes vesen, hverdag, nettopp er å finne gode løsninger, gode kompromisser og en god balanse. I disse spørsmålene mener jeg vi har funnet god balanse mellom tre partier, som er enige om veldig mye: om fellesskap, rettferdighet, sterk offentlig sektor og rettferdig inntektsfordeling, men som historisk har vært uenige bl.a. om NATO, EU og EØS. Derfor fant vi en balanse – vi fant en løsning på dette før valget i 2005 – faktisk lenge før valget, fordi det var en forutsetning for at vi overhodet skulle begynne å forhandle om andre ting at disse spørsmålene var avklart. Det er nå bekreftet både fra SV og Senterpartiet at den enigheten fortsatt gjelder. Det hindrer ikke dem i fortsatt å vedta hva de ønsker – akkurat som jeg regner med at Høyre kommer til å vedta at de er for EU uten at de kommer til å søke EU-medlemskap av den grunn.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [11:01:02]: La meg først forsikre statsministeren om at en ny regjering på ikke-sosialistisk side vil føre en ansvarlig økonomisk politikk, så han trenger ikke ligge søvnløs av den grunn.

Jeg har ikke lyst til å spørre ham mer om de interne samarbeidsutfordringene i den rød-grønne regjeringen, men faktisk stille et åpent spørsmål knyttet til eksisterende avtaler som Norge har sluttet seg til. Det er mange mennesker og miljøer i vårt land og i andre land som uttrykker bekymring og deltar i en debatt om eksisterende avtaler. Derfor har jeg lyst til å spørre statsministeren om han mener at det eksisterer et handlingsrom innenfor eksisterende avtaler som gjør det mulig for Norge i denne situasjonen å foreta tilpasninger, endringer, i tråd med nasjonale interesser?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:59]: Først til det med ansvarlig økonomisk politikk. Jeg hører ...

Siv Jensen (FrP) [11:02:02]: Det var ikke et spørsmål, president!

Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:03]: Nei, men jeg kan kommentere det når representanten likevel tok det opp. Det gjorde meg veldig glad!

Problemet er at de er dypt uenige om hva som er ansvarlig økonomisk politikk. Det holder ikke bare å si «ansvarlig økonomisk politikk». Fremskrittspartiet står for en helt annen økonomisk politikk enn Høyre, og de har ikke greid å bli enige om hva som er en felles økonomisk politikk. Det skaper en usikkerhet som Norge ikke fortjener.

Når det så gjelder handlingsrom innenfor internasjonale avtaler, varierer det veldig. På noen områder er det handlingsrom, og da bruker vi det handlingsrommet når vi mener at det tjener norske nasjonale interesser. Vi har gjort det f.eks. når det gjelder eierskap til kraftressurserne, når det gjelder distriktspolitikk og arbeidsgiveravgift i distriktene. Men på andre områder har vi mye mindre handlingsrom. Det er ikke mulig å svare helt klart ja eller nei på dette spørsmålet, for det er mange avtaler med større eller mindre handlingsrom. Vi bruker det der det er grunnlag for det, og der vi mener det er riktig.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til dagens siste oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:03:01]: Statsministeren sa at balansekunst er en viktig øvelse. Noen vil kanskje tenke at sprikende staur også er en viktig øvelse. Den har vært prøvd, men med litt ulikt hell.

Det statsministeren egentlig gjør, er å nedlegge veto i forhandlingsspørsmål som både Senterpartiet og SV eventuelt ville komme fram med etter et nytt valg. Det er interessant, for med det har man også redusert en landsmøteuttalelse i de to partiene til å bli en slags høringsuttalelse fra et elevråd eller noe i den retning.

Mitt spørsmål er: Ser statsministeren noe annerledes på EØS-avtalen i dag enn han gjorde i 2005?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:04:02]: Nei, grunnleggende sett ser jeg på EØS-avtalen på samme måte i dag som i 2005. Det er en avtale som hele tiden utvikler seg, og som har fordeler og ulemper som alle store internasjonale avtaler nødvendigvis må ha. Men jeg mener at det er en avtale som tjener Norge godt. Regjeringen har nylig lagt fram en stortingsmelding, der vi også redegjør for den. Vi har også bestilt en stor utredning, som er offentliggjort, med en omfattende gjennomgang av sterke og svake sider ved EØS-avtalen.

Til dette med å nedlegge veto: Det er ikke det det er snakk om. Det det er snakk om, er at vi er tre partier med stor respekt for hverandre, som er enige om veldig mye og samarbeider godt om det. Og så har vi historisk vært uenige om noen saker.

Tilbake i 2002–2003, altså lenge før valget i 2005, var vi opptatt av at de store uenighetssakene, som tidligere har hindret samarbeid, skulle avklares. Det var at Arbeiderpartiet ikke skulle gå for en politikk som handlet om å søke EU-medlemskap, at SV og Senterpartiet skulle akseptere det samarbeidet vi har etablert gjennom EØS-avtalen, og at SV skulle akseptere at NATO-medlemskapet stod ved lag. Det er et uttrykk for gjensidig respekt for å løse et problem, som vi har løst på en god måte i åtte år.

Presidenten: Dermed er tiden for den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:05:14]

Ordinær spørretime

Presidenten: I dag foreligger det ikke noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten.

Spørsmål 1

Bård Hoksrud (FrP) [11:05:40]: Spørsmålet mitt til kommunal- og regionalministeren er:

«Innbyggere i Rygge kommune har samlet inn nok underskrifter til å be om at det avholdes folkeavstemning om innføring av bompenger. 701 innbyggere har skrevet under, og det tilfredsstillende kravet i kommuneloven § 39a for å kunne kreve behandling. I kommunestyret 21. mars ble forslaget avvist. Spørsmålet dreier seg ikke om bompenger, men er et prinsipielt spørsmål om folkeavstemninger.

Mener statsråden det er tilfredsstillende at et flertall i kommunestyret bare avviser forslaget, uansett hva innbyggerne måtte mene?»

Akhthar Chaudhry hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:06:18]: Ifølge kommunelova § 39a kan innbyggjarane gjere framlegg som gjeld verksemda til kommunen. Kommunestyret må

ta stilling til framlegget viss minst 2 pst. av innbyggjarane eller 300 av dei har skrive under.

Initiativretten er ein viktig demokratisk rett. Ordninga legg til rette for at innbyggjarane kan få saker dei er interesserte i, handsama av kommunestyret. Initiativretten kan difor tene som ein kanal for innbyggjarane til å påverke og mellom vala. Eg oppmodar alle kommunepolitikarar til å handsame initiativ frå innbyggjarane godt og grundig.

Sjølv om innbyggjarane har rett til å få initiativet sitt handsama av kommunestyret, kan det ikkje vere slik at dei som står bak initiativet, har krav på noko bestemt utfall av saka. I eit representativt demokrati som vårt system bygger på, må det vere kommunestyret som tek endeleg stilling til saka. Og slik eg forstår denne saka, er det sett fram eit innbyggjarinitiativ der det vert bede om ei folkerøysting. Kommunestyret har vedteke at dei ikkje ønskjer noka folkerøysting. Det står sjølvstakt kommunestyret fritt til å gjere.

Som kommunal- og regionalminister vil eg ikkje ha noka meining om kommunestyret burde ha gjort eit anna vedtak. Dette er nemleg og ein del av lokaldemokratiet, at lokale politikarar skal kunne gjere vedtak utan at sentrale myndigheiter kjem etterpå for å overprøve.

Bård Hoksrud (FrP) [11:07:47]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er veldig glad for at statsråden er opptatt av at initiativretten er viktig, og muligheten for innbyggerne til faktisk å kunne komme i dialog med kommunestyret og kunne påvirke og få fram saker. Men er ikke statsråden enig i at ofte når det kommer et slikt initiativ, er det fordi man er uenig i det flertallet i et kommunestyre mener? Og er ikke statsråden enig i at det ser tilforlatelig og veldig bra ut at man har denne muligheten, men i realiteten vil det alltid bli avvist fordi de man prøver å overbevise, har gjort seg opp en mening på forhånd? Ser ikke statsråden også at den initiativretten og muligheten for å komme i dialog med kommunestyret egentlig i liten grad vil bli tatt hensyn til?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:08:39]: Eg er ikkje einig i den inngangen til temaet. I denne saka fekk ein ikkje medhald i kommunestyret, men ein fekk saka lagt fram. Ein fekk og drøfta saka, og ei sak har gjerne fleire sider. Det er kommunestyret, som det øvste organet i ein kommune, som har ansvaret for å vege dei ulike omsyna opp mot kvarandre, for og mot. Det gjeld i saker som denne med krav om folkerøysting, og det gjeld og i andre saker som kan verte sette fram. Det kan vere saker om eigedomsskatt, det kan vere om sal av kraftaksjar, og det kan gjelde bygging av kulturhus. Det kan eigentleg vere kva som helst slags saker ein kan ta opp.

Eg meiner ordninga fungerer. Innbyggjarane har og i dette tilfellet fått sette saka på dagsordenen. Og det at eg står her og svarar på spørsmål i Stortinget, er vel og eit døme på at dette systemet faktisk fungerer. Det er nett det det handlar om: Innbyggjarane er aktiviserte, og dei er tekne med i avgjerdsprossar. Dei har rett nok ikkje fått medhald i denne saka, men kanskje får dei det neste gong.

Bård Hoksrud (FrP) [11:09:45]: Ja, jeg håper virkelig at noen kommunestyrer, selv om man er uenig, snart lar folk få være med å bestemme. Dette er jo det nærreste man virkelig kommer demokrati, at folk får være med å bestemme gjennom en folkeavstemning. Så jeg synes det er bra at statsråden ser at det er problemstillinger knyttet til dette spørsmålet. Men jeg skulle gjerne ha visst om statsråden vil se nærmere på om det finnes noen muligheter for å kunne styrke dette enda bedre. Kanskje man må ha flere folk bak for å kunne presse litt mer overfor kommunestyret. Vi ser jo i andre land hvor det er veldig mange folkeavstemninger, f.eks. i Sveits, at den muligheten er noe velgerne og de som stemmer, i alle fall setter veldig pris på. Vi har vært der, bl.a. med transportkomiteen, og truffet folk som synes det er en kjempegod idé å få mer av den type direkte demokrati, hvor velgerne faktisk får lov til å bestemme direkte gjennom folkeavstemninger i viktige enkeltsaker. Men det er klart, jeg ser dilemmaet med at det kan bli veldig mange etter hvert. Det er jo noen utfordringer ved det også.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:10:53]: Eg har stor sympati for dei som ser føre seg fleire folkerøystingar og eit meir direkte demokrati, men det er då ein meir overordna debatt som i så fall må takast i denne salen. For i Noreg har me representativt demokrati, og i kommunen er det kommunestyret som er det øvste organet. Eg ser ikkje føre meg at verken eg eller nokon annan minister, utan at Stortinget har lagt andre føringar for korleis me byggjer det demokratiske systemet, skal undergrave det representative demokratiet me har. Men det som er mogleg gjennom § 39a, vil eg sjå på som ei utviding og ei utfylling av innbyggjarane si moglegheit til å få sette saker som dei er opptekne av, på dagsorden. Eg er heilt sikker på at òg denne saka har hatt brei dekning i media. Du får ein debatt, du får eit ordskifte, som i seg sjølv er verdifullt, og du får til slutt ei avgjerd i kommunestyret som ein då må rette seg etter.

Spørsmål 2

Torgeir Dahl (H) [11:12:07]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren. Spørsmålet dreier seg om forståelse av Helse- og omsorgsdepartementets såkalte tidligfaseveileder for store sykehusprosjekter:

«Jeg viser til skriftlig spørsmål nr. 967 om planlegging av nytt sykehus i Nordmøre og Romsdal. Spørsmålet om tomtevalg kan skje etter idéfasen, ble ikke besvart. Av hensyn til innbyggerne og de ansatte i sykehusene er det viktig med en snarlig avklaring på sykehusstrukturen i Nordmøre og Romsdal. Jeg tillater meg derfor å stille spørsmålet på nytt.

Kan statsråden bekrefte at tomtevalget kan skje etter at kommuneplanarbeidet og idéfasen er gjennomført?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:12:59]: Jeg fikk med meg at representanten Dahl mente at spørsmålet ikke var tilfredsstillende besvart – i svært klart ordelag på NRK

Møre og Romsdal. Derfor er jeg glad for å kunne svare ham på ny og håper vi kommer et stykke lenger i dag.

Helse Møre og Romsdal fikk i foretaksmøtet i juni 2011 i oppdrag å utarbeide en helhetlig plan for utvikling av sykehusene i regionen og en utviklingsplan for bygningsmassen. Det var trinn én. Dette oppdraget har Helse Møre og Romsdal så langt løst gjennom et omfattende dokumentasjonsgrunnlag og gode prosesser som har sikret god involvering av alle berørte parter, ikke minst innbyggerne i fylket. Dette arbeidet skal Helse Møre og Romsdal ha ros for. Det er viktig at den videre prosessen og beslutningene som skal tas, får følge i dette sporet gjennom gode prosesser.

Avgjørelsen om tomtevalg kan skje når Helse Møre og Romsdal mener at beslutningsgrunnlaget er godt nok. Dersom helseforetaket mener at beslutningsgrunnlaget for tomtevalg er tilstrekkelig etter at kommuneplanarbeidet og idéfasen er gjennomført, kan tomtevalget skje da. Jeg har merket meg at styret for Helse Møre og Romsdal ønsker avklaring av geografisk plassering så raskt som mulig, og det ser ut til at det kan finne sted i løpet av 2014. Jeg forstår at det da er en avgjørelse som kan tas i den såkalte idéfasen eller utgangen av den.

Byggetiltak må som i øvrige regioner planlegges innenfor regionens helhetlige faglige og økonomiske rammer, og Regjeringen vil foreslå for Stortinget at staten på vanlig måte stiller opp med sin andel gjennom en lånebevilgning når det foreligger et godt og bærekraftig prosjekt.

Jeg som helseminister har et ansvar for å følge nøye med på dette. Jeg tolker det ansvaret slik at hvis prosessene er forsvarlige, beslutningene godt forankret og godt gjennomført, står de seg veldig sterkt på at de er forankret i helseregionen og lokalt i det som er Helse Møre og Romsdal. Det jeg merket meg da man der kom fram til en beslutning om ett sykehus, var en slik solid prosess som jeg ikke hadde noe å utsette på og mener står sterkt. Jeg har god tro på at man i det videre også kommer til å kunne treffe beslutning om lokalisering på samme inkluderende og grundige måte, og jeg håper at jeg da også kan konkludere med at det har skjedd på en måte som står seg lokalt.

Torgeir Dahl (H) [11:15:11]: Takk, jeg er glad for at vi da ser ut til å kunne få en avklaring på hvordan vi skal forstå denne veilederen. Veilederen ble revidert i desember 2011, og det har vært åpenbart – i hvert fall for undertegnede – at både Helse Møre og Romsdal og Helse Midt-Norge har vært usikre på om en slik beslutning kunne skje etter idéfasen, eller om man måtte vente helt til avsluttet konseptfase.

Når det gjelder erkjennelsen av at vi får ett felles sykehus for Nordmøre og Romsdal, vil jeg bare minne statsråden om at det skjedde på grunnlag av at hans forgjenger stoppet planleggingen av nytt sykehus i Molde i 2010 – etter faktisk gjennomført konseptfase. Så det er viktig at vi nå får en avklaring når det gjelder sykehusstrukturen av hensyn til hele sykehusmiljøet i Kristiansund og i Molde, og jeg er glad for at det ser ut til at vi kan få en avklaring på det i løpet av 2014.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:16:10]: Jeg tror jeg kan slutte meg til det representanten Dahl her sier, at jeg er glad for at den prosessen nå går. Jeg har ikke inntrykk av at Helse Midt-Norge og Helse Møre og Romsdal nå er usikre på hvordan den veilederen er å forstå. Det er Helsedirektoratet som forvalter veilederen, men vi vil selvfølgelig være tilgjengelig for å svare på spørsmål som måtte være rundt tolkninger av den.

Det jeg nå oppfatter, er at året 2014 synes å være det som trekkes fram for avgjørelse om tomtevalget. Det er åtte måneder til 2014, men året varer i tolv måneder, så vi har noen måneder som ligger der, og jeg kan forsikre representanten Dahl om at jeg følger dette nøye. Jeg er trygg på at den prosessen vi nå har, kommer til å sikre befolkningen i denne regionen et veldig godt helsetilbud, og før dette tiåret er omme, kan vi kanskje få en prosess for bygging av et sykehus som vil være et moderne, europeisk sykehus, som landsdelen og landet kan være stolt av.

Torgeir Dahl (H) [11:17:12]: Takk, jeg er glad for at statsråden har tro på at vi nå skal få en god prosess. Jeg ønsker også på min måte å bidra til at vi får en slik ryddig prosess. Jeg merker meg også at statsråden er tydelig på at denne avklaringen kanskje allerede har skjedd både når det gjelder Helse Møre og Romsdal og Helse Midt-Norge. Hvis så ikke har skjedd, hvilket det i hvert fall var et inntrykk av for noen måneder siden, skulle i hvert fall all mulig usikkerhet nå være ryddet av veien. Det setter jeg pris på, så får vi sammen bidra til at vi får en løsning på denne saken som har vært en ulykke for Nordmøre og Romsdal. Det har vært en lang og veldig tung prosess. Hvis vi nå kan styre den inn på et forsvarlig spor, tror jeg at alle er tjent med det.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:18:01]: For noen dager siden – ved besøk til Ålesund sykehus – hadde jeg møte med tillitsvalgte fra Helse Møre og Romsdal og fra sykehuset i Molde. Mitt inntrykk derfra – og fra møte med Helse Midt-Norge – er at det er en god oppfatning om prosess. Det er viktig, når man skal avgjøre slike spørsmål, som jeg har stor respekt for at lokalsamfunnene er engasjert i, at prosessen er forstått. Og jeg kan forsikre representanten Dahl om at hvis det er noe vi kan bidra med for å klargjøre når det gjelder veileder og spilleregler for prosess, så skal vi bidra til det. Men mitt inntrykk er at det godt forstått, og saken er sånn sett i et godt spor.

Spørsmål 3

Bent Høie (H) [11:18:45]: «I sin redegjørelse i Stortinget 26. februar 2008 tok daværende helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad Helsetilsynets rapport om situasjonen på akuttmottakene på det største alvor. I sitt svar i Stortinget 3. april 2013 sier helse- og omsorgsministeren at rapporten er fulgt opp på en god og rask måte.

Hva har forandret seg på akuttmottakene siden rapporten fra 2008?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:19:14]: Det er vel i kategorien litt retro at jeg står her nå, for jeg forstår at min sjef statsministeren har svart utfyllende på dette i den forrige timen. Men jeg svarer med glede.

Den siste uken har media og opposisjonen – også helsekomiteens leder – tegnet et bilde av situasjonen ved akuttmottakene som er dystert og nedslående. Jeg har funnet det riktig å si at det er et bilde jeg ikke kan stå inne for, og som jeg mener fører til en ubegrunnet svartmaling.

I går var jeg på Haukeland sykehus og diskuterte med ledelsen der arbeidet ved akuttmottaket. Det pågår et engasjert arbeid med å forbedre og videreutvikle akuttmottaket ved det store sykehuset. I forrige uke var jeg ved UNN i Tromsø, besøkte akuttmottaket, så på hvordan de arbeidet der og kunne konstatere det samme.

Det fører til at vi kan konkludere: Etter Helsetilsynets landsomfattende tilsyn i 2007 er det gjennomført – og det gjennomføres – mange tiltak for å styrke kompetansen og beredskapen i akuttmottakene. Sykehusene planlegger også ytterligere tiltak. Iverksatte og planlagte tiltak innebærer bl.a. styrket legekompentanse, nye systemer for hastergradsvurdering og regelmessig trening og kompetanseheving. Dette er i høyeste grad et lederansvar på sykehusene.

La meg si det slik: Da vi presiserte det i oppdragsdokumentet til sykehusene i 2009, til de regionale helseforetakene, er det slik at vi forventer oppfølgning måned for måned, år for år på et så viktig og sammensatt område. Det er det jeg synes å konstatere når jeg har besøkt mange akuttmottak. Det er fortsatt utfordringer ved denne veldig viktige og vanskelige delen av sykehusdrift. Vi er ikke i mål på dette området, men det pågår mye bra arbeid.

Så har det vært fokusert mye på at det er turnusleger som først møter pasienten i akuttmottakene. Jeg har lyst til å understreke at turnuslegene har vært avgjørende for at vi har kunnet opprettholde over 50 sykehus med akuttfunksjon. Jeg vil slå fast at turnusleger fortsatt skal ha en viktig rolle i akuttmottakene, som er en viktig læringsarena. Jeg ønsker ikke på generelt grunnlag å avvise at en turnuslege kan være den første til å vurdere en pasient som innlegges i akuttmottaket. Men forutsetningen for at dette skal være forsvarlig er selvfølgelig at turnuslegen arbeider sammen med mer erfarne leger som kan gi hjelp og veiledning, og at terskelen for å tilkalle hjelp er lav. Det å holde den terskelen lav, er et lederansvar.

Tilbakemeldingen fra sykehusene tyder på at det i stor grad er etablert systemer rundt turnuslegene. Jeg tar et eksempel som vi kunne lese på nettet her for noen dager siden fra sykehusene i Nord-Trøndelag: Dersom ambulansetjeneren melder om en mulig alvorlig tilstand, kalles bakvakt til akuttmottaket før pasienten er kommet fram til sykehuset. Det betyr at de fleste alvorlige tilstander vurderes og behandles av en erfaren lege i akuttmottaket. Ved mottak av pasienter etter ulykker der det er grunn til å tro at det kan forekomme skader av betydning, står et team på ti personer, derav fire leger, klare når pasienten kommer inn.

Så situasjonen er mer sammensatt og nyansert. Sykehusene selv presiserer at alle regionsykehusene, Stavanger universitetssykehus, Ahus og alle sentralsykehusene, har en mer erfaren lege til stede på sykehuset hele døgnet. Det

er til disse store og middels store sykehusene at 90 pst. av akuttpatientene sendes.

Bent Høie (H) [11:22:24]: Jeg synes det er litt spesielt å framstille det som om det er opposisjonen som har tegnet dette bildet av situasjonen på norske akuttmottak, så lenge opposisjonens beskrivelse baserer seg både på erfaringene fra dem som jobber ute i helsetjenesten og Helsetilsynets uttalelser og på pasientombudenes uttalelser. Overlegene Bjørnsen og Uleberg ved akuttmedisinsk fagavdeling på St. Olavs Hospital har nylig sagt i Tidsskrift for Den norske legeforening:

«Struktur og ansvarsfordeling i norske akuttmottak er i dag den samme som i 2007.»

Assisterende direktør for Helsetilsynet, Braut, uttalte til TV 2 at erfaringer basert på de enkeltsakene de hadde fått inn, var at situasjonen på akuttmottakene var den samme nå som da rapporten kom.

Hva er det som gjør at helseministeren stoler mer på direktøren i foretakenes tilbakemelding enn det som tilsynet og de som jobber ute i tjenesten, melder tilbake?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:23:31]: Nå har vi et annet anslag fra representanten Høie. Situasjonen er sammensatt – det er utfordringer på norske akuttmottak, og vi jobber med det. Det som representanten for noen dager siden sa her i salen, at vi har overlatt akuttmottakene til turnuslegene, er feil, og at det ikke har skjedd noe utviklingsarbeid siden 2007, er feil. Representanten fra Helsetilsynet som uttalte seg på bakgrunn av enkelttilfeller, ble klippet inn i en sammenheng som kunne forstås som at Helsetilsynet opprettholder samme vurdering i 2013 som i 2007. Det er feil.

For å få klarhet i dette, for det er viktige tema, skal jeg om få dager ha et møte med helseregionene, Helsedirektoratet og Helsetilsynet for å gjennomgå den situasjonen. Jeg ønsker at det skal være informasjon som vi kan vurdere systematisk. Jeg konstaterer de urommeldingene som kommer fra noe hold, og jeg konstaterer ved selvsyn og egne besøk at det pågår viktig utviklingsarbeid ved sykehusene. Det gjelder også arbeidet med framtidig spesialiststruktur for leger, hvor tema bl.a. også handler om å styrke kompetansen innen akutt- og mottaksmedisin, men der er det ikke konkludert.

Bent Høie (H) [11:24:38]: Når det gjelder å se at en har en litt annen tilnærming enn en hadde i forrige uke, tror jeg kanskje det er helseministeren selv som vinner i den konkurransen, for avvisningen av den beskrivelsen som den gangen kom, var ganske konstant.

Da tidligere helseminister Brustad redegjorde for dette i Stortinget, som jeg refererte, sa hun at dette vil det bli ordnet opp i så raskt som overhodet mulig. Det var i 2008. Nå beskriver helseministeren en prosess som langt nær er fullført, og som på mange områder virker som den nylig har startet. Er dette regjeringens ambisjon når det gjelder så fort som mulig, at det går fem år før en rydder opp i forholdene?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:25:31]: Mine ord reker ikke lenger, for representanten vil ikke høre på det jeg sier. Jeg sier at det har skjedd mye arbeid siden 2007, og det gjenstår arbeid for å løfte kvalitet, organisering og ledelse ved norske akuttmottak. Det sa jeg i forrige uke. Jeg fant grunn til å presisere at det bildet som TV 2 tegnet, ikke stemte med bildet jeg så der ute, men jeg erkjente at det var noe som vi tok på alvor, og noe som vi arbeider med – alt fra å se på spesialiststrukturen for leger til hvordan sykehusene organiserer seg. Men man organiserer seg ulikt på Ahus, som har mellom 130 og 150 akuttpatienter i døgnet, og på sykehuset på Tynset, som kan ha 5–6. Derfor må man lytte til disse regionale tilpasningene, og de pågår. Jeg har stor respekt for at sykehusledelsene tar dette på alvor.

Nå får jeg om få dager anledning til å se ledelsene ved de norske helseregionene, direktoratet og Helsetilsynet i øynene og gjennomgå den situasjonen. Da er det en videreføring av det arbeidet som har pågått de siste årene, og vi er et helt annet sted i dag enn vi var i 2007.

Spørsmål 4

Svein Harberg (H) [11:26:47]: Mitt spørsmål til arbeidsministeren – og jeg må presisere at det er skrevet før påske – er følgende:

«Gjennom lengre tid har det vært negative tilbakemeldinger fra brukerne av Nav om innhold og form i brev sendt til den enkelte bruker. Både ledelsen i Nav og politisk ledelse har i dialog om dette varslet at en skulle gjøre noe med dette. Nye tilbakemeldinger kommer imidlertid, senest forrige uke fra mottager av trygdeytelser i Arendal som har fått et krav om nye opplysninger uten utfyllende begrunnelse og uten oppgitt kontaktperson for henvendelsen.

Når kan statsråden love at ny informativ og god dialog med brukerne er på plass?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:27:32]: Spørsmålet gjelder en bruker som mener at informasjonen vedkommende har fått fra Arbeids- og velferdsetaten, er for dårlig.

Jeg har gjennom tildelingsbrevet for 2013 bedt Arbeids- og velferdsetaten legge vekt på at brev er utformet klart og forståelig for brukerne. Arbeids- og velferdsetaten har gjennom sitt klarspråkprosjekt arbeidet med innhold og form i noen av de brevene som ikke har fungert godt nok overfor brukerne. Det gjelder først og fremst brevene innenfor områdene foreldrepenge, arbeidsavklaringspenge og tilbakekreving. Dette er kun en liten del av alle brev som Arbeids- og velferdsetaten sender ut – disse brevene jeg nå viste til. Men som resultat av arbeidet med disse tre brevgruppene, leverer klarspråkprosjektet også en ny brevstandard – slik skriver vi brev i Nav – som skal gjelde all framtidig utforming av brev i Arbeids- og velferdsetaten.

Klarspråkprosjektet har samtidig forbedret brevet som Arbeids- og velferdsetaten skal bruke for å innhente flere opplysninger fra brukerne. Her er det lagt vekt på å gjøre brevene tydelige og relevante, og på å vise brukerne hvor-

dan man går fram når man skal ettersende opplysninger til Arbeids- og velferdsetaten.

I saken som representanten viser til, framgår det også at brukeren ikke har fått oppgitt kontaktperson for henvendelsen fra Arbeids- og velferdsetaten.

Alle brev fra Arbeids- og velferdsetaten skal være signert av saksbehandleren, med unntak av masseutsendelser og brev som kommer fra automatisk saksbehandling. Brevet om innhenting av opplysninger skal være signert den saksbehandleren som sender det til brukeren. I brevets bunntekst oppgis det også riktig telefonnummer som brukeren kan benytte ved behov. Dette gjelder allerede i dag.

De nevnte brevene er ferdig fra klarspråkprosjektets side og ventes nå implementert i IKT-systemene, slik at de nå kan benyttes av saksbehandlerne.

Arbeids- og velferdsetaten har ca. 2 000 forskjellige brevtypener i sine systemløsninger. Forbedringer i brevtypene må prioriteres i sammenheng med andre endringer i IKT-systemene. Det er fordi endringer i brev er nært knyttet til systemløsningen.

Jeg vil derfor presisere at arbeidet med å sikre et klart og forståelig språk der brukerne får god og tilstrekkelig informasjon, er veldig høyt prioritert i etaten. Selv om det arbeides med å forbedre språket i etatens brev, vil det likevel ta en del tid å endre alle brevene. Jeg vil fortsatt prioritere språkarbeidet høyt, slik at brevene fra Arbeids- og velferdsetaten blir mer brukervennlige og forståelige og snarest mulig kan implementere de nødvendige forbedringene, bl.a. i IKT-systemene.

Svein Harberg (H) [11:30:30]: Takk for svaret. Det tyder på at noe skjer. Jeg registrerer at statsråden sier «nå». Om det er omgående eller ikke, kan hun kanskje presisere i svaret.

Men det er sånn at da jeg leste dette brevet som denne brukeren hadde fått, fikk jeg vondt i magen, og jeg skjønner at brukeren reagerte. I starten på brevet står det: Vi skal revurdere din rett til fortsatt grunn- og hjelpestønad. Så kommer det en rekke spørsmål. Litt lenger nede står det: Din grunnstønad skal også tas opp til revurdering. Så er det en del tilleggsspørsmål. Så er det en opplysning til slutt: Hvis du mener du er berettiget til høyere stønadsatts, må du sette fram krav om dette.

Det kan ikke være god dialog. Hvis dette er et resultat av at det er jobbet over lengre tid, er jeg overrasket. Hva er statsrådets kommentar til det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:31:26]: Det er jobbet noe med det, men alt er ikke gjennomført, så vi kan ikke se alle forbedringene allerede nå.

En ny brevstandard – slik skriver vi brev i Nav – har nettopp vært på høring, og skal nå besluttes i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Så det arbeides systematisk med dette. Ikke alt er gjennomført, for det er veldig nært knyttet til de nye IKT-løsningene innenfor Nav.

Det er veldig viktige spørsmål som representanten tar opp her. Når man er bruker i Nav-systemet og får brev som man ikke forstår, blir man ofte irritert, og man klarer kan-

skje ikke å levere det som Nav ber om. Jeg har selv sett på noen brev som har vært utgangspunktet for hele dette arbeidet, nemlig om foreldrepengene, som har vært veldig uforståelige, og det har vært vanskelig å kunne sette seg inn i hva som egentlig har vært saken.

Jeg vil bare si at dette er veldig høyt prioritert av Nav, og det er veldig viktig i forbindelse med dialogen med brukerne.

Svein Harberg (H) [11:32:26]: Det er bra at det nå skal skje noe, og jeg håper også at brukerne kanskje kan tas med i dialogen, for det kan nok sies at dette brevet på en måte er klart, men det er jo ikke veldig vennlig og positivt.

Apropos det at statsråden sier at det nå er klare regler for dette med saksbehandler: Dette brevet har ingen saksbehandler, ingen kontaklinformasjon annet enn postadresse til det lokale kontoret og telefonnummer til sentralen til Nav nasjonalt i Norge, der vedkommende henvendte seg og ikke fikk hjelp til å få kontakt med saksbehandler.

Det er åpenbart at dette må gripes fatt i, og jeg er glad for at statsråden lover det. Så forundrer det meg jo litt at det skal være så omfattende, nettopp når alt ligger på data, å endre noen formuleringer og noen vennlige innledninger i et sånt brev. Men jeg håper det kommer.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:33:21]: Problemet er jo at ikke alt er på data nå. Vi gjennomfører den største IKT-moderniseringen i hele Velferds-Norge i forbindelse med IKT Nav, og derfor ser vi dette i sammenheng med implementeringen av det nye IKT-systemet.

Det som er viktig, er at alle brev skal være signert av saksbehandler, og det skal også være riktig telefonnummer i brevets bunntekst. Jeg kan ikke tidfeste akkurat når alle endringene skal være gjennomført, men vi ser dette i sammenheng med at alt nå skal komme på data.

Spørsmål 5

Gunnar Gundersen (H) [11:34:10]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren:

«Skogindustrien i Norge gisper etter luft som følge av et generelt høyt kostnadsnivå. Når norske transportkostnader og reguleringer i tillegg påfører industrien ytterligere ekstrakostnader, blir situasjonen dramatisk. Statsråden skrev i november i fjor at vi foreslår nå økt største lengde for tømmervogntog fra 22 til 24 meter og vurderer å foreslå økt totalvekt til 60 tonn. Siden har intet skjedd. Dette dreier seg om ekstrakostnader i hundremillionersklassen hvert år.

Hvorfor en slik sendrekthet?»

Statsråd Marit Arnstad [11:34:51]: Regjeringen er opptatt av å legge til rette for gode konkurransevilkår for skogindustrien. Så snart som mulig har Vegdirektoratet blitt bedt om å forsere vurderingen av økt lengde på tømmervogntog fra 22 til 24 meter, og en tilhengervekt fra 30 til 32 tonn på tømmervogntog spesielt. Forskriftsforslaget er nå ferdig utredet, og en har fra Samferdselsdepartementets side bedt Vegdirektoratet om å fastsette og iverkset-

te endringsbestemmelsene om økt lengde og tilhengervekt umiddelbart.

Jeg understreker imidlertid at den økningen er betinget av at aktuelle tømmervegstreknings tåler den økte lengden og vekten. Derfor åpnes det i første omgang for den type transport på nærmere angitte riksvegstreknings, men vi har fra Samferdselsdepartementets side bedt om at fylkesveger som er gjennomregnet for økt lengde, så fort som mulig også blir oppjustert i veglistene. Så er også Vegdirektoratet fra vår side blitt bedt om å anmode fylkeskommunene om at fylkesvegstreknings som vil være aktuelle for tømmervogntog med 24 meter lengde, blir kartlagt og vurdert så fort som mulig. Det er vegeier som har ansvar for det.

Når det gjelder spørsmålet om å innføre 60 tonn totalvekt på tømmertransporter, har både Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet vært tydelig overfor næringen på at vi er positive til å gjennomføre høring av denne typen forskriftsforslag. Innføringen av økt totalvekt er imidlertid avhengig av at flere elementer er på plass. Trafikksikkerhetsselementet i vid forstand må legge premissene for en endring, og det krever at vi har god nok kunnskap om tåleevnen til bruere og andre flaskehalsar på de deler av fylkesvegnettet der totalvektøkningen er ønskelig. En slik kartlegging må gjøres i tett samarbeid med næringen og med fylkeskommunene som vegeiere.

Jeg kan uansett forsikre om at jeg i likhet med næringen er opptatt av at dette arbeidet skal skje så raskt som mulig.

Gunnar Gundersen (H) [11:36:49]: Jeg blir litt overrasket når man snakker om at man er opptatt av å utvikle gode konkurransevilkår. Dette er ikke noen ny situasjon, dette har man mast om i årevis. Det er ikke transportlengde – 24 meter vil bety litt for transportører når det gjelder bøter, som man er veldig aktive med å ilegge om dagen, for tømmerlengder tilsier at man er nødt til å bryte 22 meter – som betyr noe når det gjelder transportkostnader, det er totalvekt. Det skal man altså ha ut på høring.

Jeg vil gjøre statsråden oppmerksom på at man var ganske høye og mørke i 2005 da Union ble vedtatt lagt ned. Det var en justering innenfor konsernet Norske Skog, og en utvikling av Norske Skog. Nå står man framfor at en hel verdikjede er på tur til å forsvinne fra Norge. Det er beviselig mye høyere kostnader i Norge. Sverige eksperimenterer nå med 70 tonn totalvekt – 90 tonn totalvekt i Nord-Sverige.

Så jeg vil igjen spørre statsråden: Haster det ikke mer? Vi jobber nå på overtid.

Statsråd Marit Arnstad [11:37:55]: Som jeg sa: Regjeringen er opptatt av å legge til rette for gode konkurransevilkår for skogindustrien, og vi er klar over de krevende utfordringene vi står overfor.

Nå virker det som om representanten kanskje ikke er så opptatt av 24 meter lenger, men det var nå en del av det spørsmålet som representanten stilte. Det blir nå gjennomført med umiddelbar virkning.

Når det gjelder 60 tonn, er det et mer krevende og litt mer komplisert spørsmål, særlig med tanke på fylkesveg-

nettet. Derfor er det slik at vi må gjennomføre høringen om det forslaget på en litt bredere måte enn det vi har gjort når det gjelder 24 meter og det vi har hatt mulighet til der. Det betyr at det tar litt lenger tid, og det betyr også at det er noen vanskeligere avveiningar, særlig med hensyn til hva fylkesvegnettet kan tåle, og også til hva bruere kan tåle når det gjelder totalvekt på 60 tonn.

Gunnar Gundersen (H) [11:38:47]: Jeg vil gjerne korrigere: Jeg er veldig opptatt av 24 meter, og vil gratulere statsråden med det. Men det er jo ganske underlig at man har sittet åtte år i regjering og ikke gjort noe med det før. Det var det som var mitt poeng.

Flaskehalsar er en veldig kjent problematikk. Det er klart at det må være forsvarlig ut fra veistandard. Men da man hadde situasjonen med Union i 2005, var man ganske høye og mørke, og man har hatt åtte år til å se på det. Verdikjeden i skog er jo ganske klar – det skal hogges tømmer, det skal transporteres tømmer, det skal foredles i Norge, og det skal selges i det internasjonale marked med internasjonal konkurranse. Når vi har et så høyt kostnadsnivå som vi har i Norge, og i tillegg har vesentlige ulemper i alle ledd, burde det være rimelig åpenbart for regjeringen at her må man sette fart på ting.

Jeg hørte statsråden sa at man bl.a. ville gå til umiddelbar oppjustering av vektgrenser. Hva ligger i det? I dag er det 1. mai som er grensen, så vidt jeg vet. Vil det bli en umiddelbar oppjustering?

Statsråd Marit Arnstad [11:40:01]: For å ta det siste først: Ja, når det gjelder riksvegstreknings, vil det bli det – også når det gjelder enkelte fylkesvegstreknings. Men det er klart at vi må ha kontakt med fylkeskommunen som vegeier og anmode om at de også bidrar til å oppjustere i veglistene de aktuelle fylkesvegstrekningsene, der det er forsvarlig. Det ligger i det at det arbeidet skal gå ganske raskt.

Når det gjelder 60 tonn, er det en vanskelig avveining, og jeg skjønner skogindustriens behov. Men det er klart at som statsråd må en også ta et visst hensyn til de faglige råd som kommer fra Vegdirektoratet. Det betyr at denne saken ikke er helt enkel. Sjøl om den nå er på høring og vi forserer den høringen, kan jeg ikke forskuttere hva som kommer til å bli resultatet i en slik sak, for det er også faglige argumenter fra trafikkmyndighetenes side som en statsråd må ta hensyn til.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [11:41:09]: «Den 28. februar 2013 inntraff det en tragisk trafikkulykke der to personer mistet livet ved Ådland bru på E39 på Stord. Fakta viser at strekningen ved Ådland bru er en farlig strekning med mange alvorlige ulykker i perioden mars 2000 til mars 2013. Til Bergens Tidende den 21. mars sier en representant for Statens vegvesen: «I dag ville me aldri bygd eit vegkryss i enden av ei nedoverbakke og inn på ei bru.»

Hvilke driftstiltak og hvilke endringstiltak kommer på

plass for å sikre mot flere ulykker ved Ådland bru, og hvordan følger Statens vegvesen generelt opp farlige veistrekninger?»

Statsråd Marit Arnstad [11:42:01]: Som representanten understreker, var dette en tragisk ulykke, og E39 over Stord har de siste årene vært en ulykkesbelastet strekning. Med bakgrunn i dette ble det gjennomført en analyse for hele strekningen fra Stordabraua til Sandvikvåg i 2011, og det ble foreslått og gjennomført en rekke strakstiltak, som skilting av bakgrunnsmarkeringer, oppsetting av fartsvisningstavler, vegbelysning, rumlefelt og redusert fartsgrense på flere av strekningene i området. Fartsgrensen forbi det aktuelle ulykkesstedet på Ådland bru er i dag 70 km/t.

Med bakgrunn i de siste ulykkene arbeider Statens vegvesen nå med en egen rapport der flere tiltak vil bli vurdert. Dette er tiltak som mindre justeringer av kryss/geometri og skiltreguleringer, og med kanskje enda mer fokusering på fartsgrense og på spørsmålet om siktutbedringer på strekningene. Videre vil også driftstiltak, kanskje særlig vinterdriften, bli omtalt i denne rapporten og være grunnlag for ytterligere tiltak. Rapporten blir ferdigstilt i løpet av april, og en vil da komme tilbake til de konkrete tiltakene som vil bli gjennomført.

Generelt sett overvåker Statens vegvesen ulykkesituasjonen på veinettet ved hjelp av ulykkesregisteret sitt via kommunale trafikksikkerhetsplaner og ved innspill fra publikum. Det er flere ulykkesutsatte strekninger i Region vest der denne typen analyserapporter er utarbeidet eller er under utarbeidelse. Disse rapportene danner grunnlag for konkrete forslag til strakstiltak på de ulike strekningene.

Så er det slik at den kunnskapen som grundige analyser av ulykker og ulykkesutsatte strekninger gir, også danner grunnlag for føringer for utforming av nye veganlegg i seg sjøl. Den faglige og grundige tilnærmingen som en har hatt til dette i løpet av de siste årene, er noe av forklaringen på den nedgangen som har vært når det gjelder antallet ulykker med drepte og hardt skadde.

Arne Sortevik (FrP) [11:44:04]: Takk for svaret.

Konkret til E39 på Stord: Jeg håper tiltak kommer raskt på plass. Overvåkingen er det grunn til å stille spørsmål ved.

Tirsdag kveld den 2. april i år mistet en svensk trailer-sjåfør livet etter en utforkjøring på E16 mellom Voss og Vinje. Det er dessverre likhet mellom disse to hendelsene. Begge dødsulykkene skjer på europaveien i Hordaland, og begge skjer på samme punkt, der det gjennom flere år har vært en rekke ulykker – også dødsulykker. Begge steder står fortsatt uten effektive sikringstiltak fra Statens vegvesen.

Om ulykkesstedet på Voss forrige tirsdag opplyste Statens vegvesens representant på TV 2 dagen etter, altså den 3. april, at tiltak var blitt vurdert, men funnet å være for kostbart. Derfor gjentar jeg spørsmålet: Hvordan følger Statens vegvesen generelt opp farlige veistrekninger, spesielt farlige steder på hovedveinettet – spesielt europaveinettet?

Statsråd Marit Arnstad [11:45:08]: Som jeg prøvde å si i mitt svar, er det i Statens vegvesen et grundig analysearbeid knyttet til ulykker som skjer, og disse analysene er utgangspunktet for tiltak som gjøres, både strakstiltak og mer omfattende tiltak knyttet til lengre vegstrekninger og generelt i forbindelse med utforming av nye veganlegg når det bygges nye veier.

Det er klart at det er en del av det viktige trafikksikkerhetsarbeidet, men det er ikke det alene som bidrar til en reduksjon av ulykker, og det kan i alle fall være noe av forklaringen på at en kan klare både å utbedre strekninger og utforme nye veganlegg på en bedre måte enn det en kanskje har gjort i tidligere år.

Arne Sortevik (FrP) [11:46:02]: Når det gjelder E16 mellom Voss og Vinje, hvor den siste dødsulykken skjedde, sier veibrukernes representanter, bl.a. Lastebileier-Forbundet, at ulykker her er egentlig bare noe vi går og venter på. Ikke bare venter man på tiltak fra Statens vegvesen, men det er faktisk slik at brukerne går i redsel og venter på nye dødsulykker. Regjeringen har etablert et veitilsyn underlagt Statens vegvesen – vi mener det er en dårlig løsning, men det er en bedre løsning enn ikke å ha et veitilsyn. Nå er det viktig at tilsynet kommer på banen – det passer kanskje bedre å si «på veien» i denne sammenheng – for det må og bør være en viktig oppgave, etter Fremskrittspartiets syn, at et veitilsyn, til og med lokalisert på Voss, følger med på de mest ulykkesutsatte stedene.

Jeg spør konkret: Vil Vegtilsynet føre tilsyn med spesielt ulykkesutsatte veistrekninger, spesielt på europaveinettet? Og: Vil Vegtilsynet ha sanksjonsmulighet når ulykkespunkter ikke forbedres av veieier selv, staten, ved Statens vegvesen?

Statsråd Marit Arnstad [11:47:09]: Den arbeidsdelingen som er nedfelt mellom Statens vegvesen og Vegtilsynet, skal sjølsagt ligge der, og Vegtilsynets rolle som tilsyn skal utvikles videre. Det er viktig at Vegtilsynet skal kunne føre kontroll med at fagetatene gjør den jobben de skal gjøre. Hvorvidt de skal ha en mer sjølstendig rolle i å følge med de enkelte strekningene, er et spørsmål vi eventuelt må komme tilbake til. Det er jeg mer usikker på. Men jeg må si at jeg syns det arbeidet som Statens vegvesen generelt gjør – og da svarer jeg på generelt grunnlag – når det gjelder analyser knyttet til både ulykker og forebyggingsarbeid, har blitt svært bra i løpet av de siste årene og må også være et godt utgangspunkt for det videre arbeidet. Det må være et grunnlag for nye veganlegg når de bygges, og for å sikre bedre drift og vedlikehold på strekninger som en vet er sterkt ulykkesbelastet.

Spørsmål 7

Øyvind Halleraker (H) [11:48:21]: Da er også mitt spørsmål langt på vei besvart, men jeg skal stille det likevel:

«Nok en gang har vi mottatt det tragiske budskapet om at et vogntog har kjørt av veien og en person mistet livet

på den smale og uoversiktlige strekningen på E16 mellom Voss og fylkesgrensa til Sogn og Fjordane. Det har vært flere slike hendelser i vinter, som det også har vært tidligere vintre. Strekningen har langt fra europaveistandard, er smal, uoversiktig og svingete, og dermed særlig utfordrende for store kjøretøyer, særlig på vinterføre.

Vil statsråden se nærmere på denne strekningen og iverksette strakstiltak?»

Statsråd Marit Arnstad [11:49:01]: De siste årene er det gjennomført flere tiltak på denne strekningen. Rekkverk og kantforsterkende tiltak er satt opp, en kjettingplass er ferdigstilt, fartsgrensen er satt ned flere steder, og det er utført mindre tiltak, særlig i området ved Sundve skole. I tillegg er det utført is- og rassikring. Entreprenøren har et fokus på særlig utsatte strekninger og ulykkespunkt.

Den konkrete ulykkesplassen mellom Vinje og Sundve er siden den forrige ulykken skiltet som et særlig ulykkesutsatt område, og svingen er merket mye tydeligere. Rekkverk er forsterket så mye som mulig i forhold til fundamentet på veien. Det er også undersøkt hva som skal til for å bedre sikten i svingen ved ulykkespunktet.

Representanten etterlyser strakstiltak etter ulykken i forrige uke. Jeg kan opplyse at Statens vegvesen har startet en prosess med inspeksjon av strekningen mellom Skulestadmo og Oppheim med tanke på trafikksikring, tilsvarende det som ble gjort på E16 vest for Voss. Dette innebærer å prioritere aktuelle punkter, identifisere tiltak som gir best mulig effekt på kort sikt, beregne og prioritere tiltakene, finansiere og utføre de utvalgte tiltakene. Her vil det som tidligere være naturlig å samarbeide med representanter fra kommunen, politiet og Lastebileierforbundet underveis i arbeidet. Når tiltakene er avklart, vil de bli gjennomført etter avtalt plan.

Øyvind Halleraker (H) [11:50:32]: Men fortsatt er det slik at veien er så farlig at barn som bor bare 300 m fra skolen, har krav på skoleskyss.

Hva syns egentlig statsråden om at E16 i Hordaland/Sogn og Fjordane nå utbedres, og faktisk er utbedret på begge sider av denne strekningen – fra Voss og nordover legges det sågar opp til firefelts vei med en hastighet på 90 km/t – mens man skal ha noen livsfarlige kilometer hvor det bare er en ettfelts vei. Det blir da en flaskehals, selvfølgelig, og er et kron eksempelpå klattvis utbygging.

Så er det også slik at det planlegges 3 000 fritidsboliger i dette området, som kommer til å forsterke denne situasjonen.

Er det mulig for statsråden å komme med en liten lekkasje i dag også – det er jo tid for det for tiden – om man vil forsere utbedringene av denne strekningen?

Statsråd Marit Arnstad [11:51:32]: Rent generelt er det mulig å si at E16 er en av de viktigste ferdsselsårene som forbindelse mellom landsdeler og også innenfor en region. Så det er klart at det er en strekning som er viktig, og det er viktig at den alle steder får en standard som gjør at den er trafikksikker og god å kjøre på.

Når det gjelder denne strekningen og de mer langsiktige

tiltakene som eventuelt vil bli foreslått, må jeg få lov til å komme tilbake til det når NTP blir framlagt på fredag.

Øyvind Halleraker (H) [11:52:03]: Takk for det. Det tror jeg vil glede de 350 bekymrede menneskene som møtte opp på et folkemøte tidligere i vinter. Etter det har altså den nye ulykken skjedd.

Jeg vil gripe fatt i et tema som var oppe i forrige spørsmål, nemlig dette med å åpne tilsynssak. Nå mener både Transportarbeiderforbundet og lastebileierne at det bør skje på denne strekningen. Det kan være interessant i denne sammenheng – siden dette tilsynet er såpass ferskt – å få statsrådets syn, sett fra et politisk nivå, på om dette er en sak hun mener kvalifiserer for at det bør åpnes tilsynssak. Jeg stiller spørsmålet både spesifikt for dette prosjektet og på et generelt grunnlag siden dette er en ganske ny ordning for oss.

Statsråd Marit Arnstad [11:52:57]: Til det spørsmålet må jeg svare på et litt generelt grunnlag. Dette er et spørsmål som en i departementet verken har tatt stilling til eller vurdert. Men generelt er det slik at det er de ulike tilsyn sjøl som avgjør om de åpner tilsynssaker overfor etater eller ikke, og det er vanligvis slik at en verken politisk eller fra departementets side ellers signaliserer den type ting. Det vil det være tilsynene sjøl som avgjør. Det er iallfall en alminnelig regel når det gjelder alle andre tilsyn. Jeg regner med – uten at jeg kan svare helt spesifikt på det – at det også gjelder Vegtilsynet.

Spørsmål 8

Per Roar Bredvold (FrP) [11:53:49]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Undersøkelser fra Landbrukets brannvernkomité viser at ca. 70 pst. av brannene i landbruket skyldes feil på det elektriske anlegget.

Hvordan ser statsråden for seg at vi kan redusere antall branner innenfor landbruket, branner som ofte får svært tragiske konsekvenser?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:54:16]: Det er ingen tvil om at branner i landbruket er alvorlige og fører til store tap av dyreliv og til materielle skader.

Landbruksnæringen har utviklet sitt eget kvalitetssystem, KSL. Systemet dekker alle typer matproduksjon på norske gårdsbruk og stiller krav til hvordan produksjonen skal gjennomføres og hva som skal dokumenteres. Systemet omfatter årlige internrevisjoner samt ekstern revisjon på en viss prosent av alle gårdsbruk. 99,66 pst. av norske gårdsbruk har egenrevisjonssystemer. HMS er en del av KSL-systemet og omfatter bl.a. føringer for elkontroll og brannvarsling.

Det er viktig for meg å understreke at det er bonden selv, som selvstendig næringsdrivende, og det enkelte foretak som har ansvaret for å sikre virksomheten mot brann og gjennomføre brannforebyggende tiltak. Oppfølgingen

i KSL-systemet tyder på at bonden tar dette ansvaret på alvor.

I landbruksbygg der det befinner seg dyr, er brannforebygging særlig viktig, da evakuering av panikkslagne dyr er krevende å håndtere. Gjennom regelverk for hold av dyr er det nedfelt bygningsmessige krav som skal bidra til å forhindre brann, forhindre spredning av brann til dyrerom og sikre en viss mulighet til evakuering av dyr. Det er også anbefalt at det utarbeides beredskapsplaner for det enkelte bruk, og brannøvelser bør gjennomføres.

Undersøkelser gjort av Landbrukets brannvernkomité viser at brannvarslingsanlegg halverer sjansen for total-skade ved branntilløp. Det er krav om egnet og godkjent brannvarslingsanlegg i husdyrbygg med besetninger over en viss størrelse. Norge har verdens høyeste dekning av brannvarslingsanlegg i husdyrbygg.

Forsikringsbransjen ser på forbedring av elkontroller som et viktig tiltak for å forebygge brann i landbruksbygg, og det gis rabatt i forsikringspremien dersom bonden gjennomfører regelmessig elkontroll. Forsikringsbransjen deltar også i Landbrukets brannvernkomité, der reduksjon av brannfarlige feil i elanlegg er et prioritert område.

Selv om ansvaret til syvende og sist ligger hos bonden selv, anser jeg det som viktig at også myndighetene bidrar i det brannforebyggende arbeidet. Over jordbruksavtalen bevilges det årlig midler til Landbrukets HMS-tjeneste – 14 mill. kr for 2013. De tilbyr bl.a. kurs i brannforebyggende arbeid og brannvern. I 2012 ble den nasjonale kampanjen Trygghet og helse i landbruket lansert. Brann og brannsikring er sentrale tema for kampanjen, og jeg har stort håp om at den vil bidra til økt kunnskap og bevissthet om brannvern.

Jeg mener at det er viktig at flere aktører jobber sammen for å finne tiltak som kan redusere antall branner i landbruket. Nasjonalt samarbeidsforum for HMS i landbruket, som jeg leder, har siden oppstarten i 2010 hatt møter to ganger i året, senest i forrige uke. Forumet har bred representasjon fra både næringen og private og offentlige aktører, inkludert Landbrukets brannvernkomité og forsikringsbransjen. På disse møtene blir vi jevnlig holdt orientert om utviklingen på området.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:57:19]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er kanskje litt skuffet over at han ikke ser framover. Jeg har tatt opp lignende spørsmål tidligere, både med den forrige landbruksministeren og den før det også. Det har egentlig ikke skjedd noen ting, synes jeg. Man har lovet at man skal se på saken, men det er fortsatt mange branner med mange dyrelidelser og økonomiske tap. Hvis jeg husker riktig, brant det fra 2006 til 2011 for drøye 2 mrd. kr. Det er stor økonomi i dette også – så vi kunne spart både dyrelidelser og økonomi.

Jeg tror at for en del av de bøndene som opplever å miste besetningen sin i brann – la oss si at f.eks. 400 griser brenner opp – er det klart at det gjør noe med dem som driver gården også. Derfor hadde jeg håpet at statsråden kunne vært litt mer konkret på hvordan statsråden ser for seg at vi kan redusere antall branner innenfor landbruket.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:58:23]: Dette er jo en sammensatt problemstilling, men i ganske mange av tilfellene har feil ved elektriske anlegg vært en av forklaringene på tragiske branner i husdyrbygg og andre typer landbruksbygg.

Når vi skal gå videre i arbeidet med å redusere brannene – i tillegg til det man allerede har gjort, ikke minst med tanke på kvalitetssikring i landbruket og at vi nå har en helt annen holdning til det å ha godkjente brannvernsanlegg i norske bygg – må man se på om man kan gjøre forbedringer når det gjelder kontrollsystemene for elanlegg, som jeg tror kan være blant de mest aktuelle tiltakene å vurdere.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:59:07]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er ingen tvil om at i de fleste brannene – opptil ca. 70 pst. – så er det det elektriske systemet det er noe feil ved, og som utløser en brann. Det er heller ingen tvil om at det er den enkelte bonde som har ansvaret for dette, men den enkelte bonde er ikke utdannet som elektriker. I hvert fall er det svært få elektrikere som er bønder, for å si det sånn. Derfor må det noen konkrete saker til, og jeg tror at hyppigere kontroller i hvert fall er én av dem. Vi kan ikke fortsette med så store dyretragedier som de vi har om dagen, og det er ikke få.

Derfor ønsker jeg at statsråden må være sterkt på banen her og komme med krav som den enkelte bonde kan iverksette – innenfor rimelighetens grenser.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:00:03]: Det arbeides med endringer i forskrift om hold av storfe, svin, høns og kalkun, hest, og det arbeides også med endringer i forskrift om velferd for småfe, så det er et ganske bredt spekter. Et av tiltakene som bør diskuteres, er om vi kan gjøre endringer når det gjelder å stille krav til kontrollørene som skal sjekke elanleggene i norske husdyrbygg. Så ligger vi helt i verdenstoppen med hensyn til antall husdyrbygg som har varslingsanlegg, og det er strenge krav til det, fordi vi alle er svært opptatt av at man skal ha færrest mulig branner med tragisk utfall.

Spørsmål 9

Henning Warloe (H) [12:01:03]: «Bergens Tidende har i en lengre artikkelserie avdekket det som synes å være en systematisk skjevfordeling av midler til likeverdige kulturinstitusjoner i favør av institusjoner i Oslo. Statsråden har så langt ikke villet svare på spørsmål fra avisen om denne saken, til tross for at temaet er prinsipielt viktig for forståelsen av den nasjonale kulturpolitikken.

Kan statsråden begrunne den forskjellsbehandling som er avdekket, særlig vedrørende nasjonale orkestre og teatre samt investeringer i museumsbygg?»

Statsråd Hadia Tajik [12:01:41]: Eg takkar for spørsmålet frå representanten Warloe. Eg er litt hås, men eg trur eg skal klare å gjere meg forstått.

Ulike tal viser ulike nyansar. Warloe og eg kan møtast

på at diskusjonen omkring desse tinga er interessant, men eg trur ikkje me møtast på dei premissane som han går inn i denne debatten med.

Å fordele kulturmidlane etter ein modell der alle får like mange kroner per hovud, gir ikkje ein rettferdig eller likeverdig kulturpolitikk. Ei regjering må ta høgde for dei ulike behova som finst i heile landet. Dersom me skal slutte å vurdere lokale behov og begynne å tildele like mange kroner per hovud, uansett forhold – då har me avskaffa kulturpolitikken.

Samtidig er det slik at debatten som har gått, ikkje berre har handla om kroner per hovud. I den artikkelserien som Warloe viser til, samanliknar ein også driftstilskotet til ulike institusjonar i Bergen og Oslo. Det finst eksempel på institusjonar i Oslo som får meir enn institusjonar i Bergen. Omvendt finst det også tiltak i Bergen som får meir enn tiltak i Oslo.

Det er ikkje slik at alle teater, museum eller festivalar skal ha det same tilskotet frå staten fordi dei ligg på den same budsjettposten. Ein slik kulturpolitikk ville gitt lita moglegheit til å tilpasse virkemidlane etter behov. Alle institusjonar og alle tiltak er forskjellige, og dei må verte behandla individuelt. Det er ei ganske utbreidd oppfatning over heile verda at enkelte nasjonale funksjonar vert lagde til ein hovudstad.

Tilskota til dei enkelte musea, orkester og teatera må vurderast heilt konkret. Det kan dreie seg om prosaiske, men nødvendige utgifter som husleige og pensjonar. Me set oss også inn i kva institusjonane ønskjer og treng, og me ser på kor godt dei forvaltar midlane. Me ser også på behova på kulturfeltet i ein heilskap.

Warloe grunngir spørsmålet sitt med at temaet er prinsipielt viktig for forståinga av den nasjonale kulturpolitikken. Det er eg einig i. Prinsippet kan ikkje vere like mange kroner per hovud alle stader, eller like store driftstilskot til institusjonar på same budsjettpost. Eg er sikker på at ingen, heller ikkje Bergen, ville vere tent med å sjå ein slik kulturpolitikk sett ut i praksis. Vår regjering vil at kulturmidlane skal kome heile landet til gode. Då må me balansere behova opp mot kvarandre på ein gjennomtenkt og nyansert måte.

Warloe antyder at eg ikkje har ønskt å ta denne debatten. Det kjem nok av ei mistolking. Det har vore viktig for meg å yte god service til Bergens Tidende innanfor dei fristane som avisa sjølv har sett for den artikkelserien som avisa har ønskt å føre. Eg synest det er supert at me har avisredaksjonar og kulturredaksjonar som prioriterer å stille detaljerte spørsmål om kulturpolitikk, og eg er oppteken av at dei skal få svar innanfor dei fristane som dei sjølve har sett. Det er grunnen til at statssekretæren har svart på vegner av meg. Men dei standpunkta som er vortne målborne, er jo dei same som mine, og eg har også delteke i denne debatten på andre arenaer enn i Bergens Tidende, og no dei siste dagane i Bergens Tidende.

Henning Warloe (H) [12:04:47]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er klar over at hun de siste dagene har kommet på banen, og det er veldig positivt.

Jeg er helt enig med statsråden i at man ikke skal drive

med millimeterrettferdighet eller fordele kroner helt likt. Men det er vel egentlig statsråden selv som har sagt at det motsatte, nemlig det å lage kvalitetskriterier slik at man faktisk kan få en objektiv, helhetlig vurdering av institusjoner og hva de presterer, er forferdelig vanskelig. Da er jeg veldig usikker på hva som er statens politikk på dette området.

Statsråden nevnte også at det var naturlig at nasjonale institusjoner legges til hovedstaden. Jeg er faktisk helt enig i det. Men det omvendte er veldig uheldig – hvis institusjoner som ligger i hovedstaden, blir regnet som nasjonale og dermed får en særskilt behandling utover objektive kvalitetskriterier, blir det altså skjevt. Her har staten altså gjort massive investeringer de siste årene og skal gjøre det fortsatt i hovedstaden, og man oppretter stadig nye såkalte nasjonale institusjoner som ligger til Oslo. Ser statsråden at dette skaper en stadig større skjevhet i denne balansen mellom hovedstaden og resten av landet?

Statsråd Hadia Tajik [12:05:56]: Representanten Warloe seier at han har inntrykk av at Kulturdepartementet ikkje er interessert i å utvikle kvalitetskriterium, eller at det er veldig vanskeleg. Det er viktig for meg å understreke at eg synest at det å ha gode kvalitetsindikatorar er eit viktig arbeid. Enger-utvalet, som eg sjølv har nedsett for å få kritiske innspel til korleis arbeidet vårt kan vere best mogleg for kulturlivet i heile landet, har også påpeikt at kvalitetsdiskusjonen må prioriterast framover. Det er også noko av bakteppet for at me allereie har teke initiativ til å begynne å utarbeide den typen vurderingar, bl.a. evaluerer me tre teater, ikkje berre Nationaltheatret, men også Sogn og Fjordane Teater og Rogaland Teater, med det formål å kunne utvikle kvalitetsindikatorar som det er oppslutning om generelt også i kulturfeltet. Men når me vurderer dei søknadene me får, vurderer me dei heilt konkret. Me vurderer dei på basis av rapporteringane deira om korleis pengane er brukte før, kva for ambisjonar dei har framover, ressursutnyttinga og publikumsarbeidet. Det er klart at summen av det seier også noko om kvaliteten på institusjonen.

Henning Warloe (H) [12:07:05]: Én ting er den statlige kulturpolitikken og vurderingen av hvordan de statlige midlene fordeles. En annen ting er den nasjonale kulturpolitikken – hvordan skal Norge utvikles som kulturnasjon? Norge er et lite land. To tredjedeler av alle de profesjonelle kunstnerne i Norge bor og arbeider i Oslo. Her er de store klassiske og tunge institusjonene, og her er altså tyngden av kultur i Norge. Jeg mener at det er viktig for Norge som kulturnasjon at det er et annet tyngdepunkt også et annet sted. Det kan man ikke få til hvor som helst, men i Norges eldste kulturby – hvis jeg får lov til å bruke det uttrykket – er det ambisjoner, og der er det altså tyngdepunkter som holder et relevant kvalitetsnivå i internasjonal sammenheng. Bergen har internasjonale ambisjoner som kulturby.

Vil statsråden legge opp til at dette kan bli en diskusjon i den nasjonale kulturpolitikken, og hvilken rolle skal en by som Bergen ha til beste for Norge, ikke bare til beste for Bergen?

Statsråd Hadia Tajik [12:08:09]: Svaret på det er ja. No utarbeider me det neste store kulturløftet, og som ein del av det arbeidet reiser eg rundt til absolutt alle fylka for å få innspel og vurderingar frå alle delar av kulturlivet på kva som skal vere elementa i det neste store kulturløftet. Eg kjem til Bergen den 23. mai. Eg reknar med å verte utfordra og få gode innspel frå Bergens kulturliv, og at dei har gode, vel funderte synspunkt på korleis Bergen som kulturby kan verte sett enda meir på kartet. Bergen er ein unik by på mange måtar. Bergen er også unik i den forstand at det er den einaste byen i Noreg utover hovudstaden som huser nasjonale institusjonar. Det seier også noko om Bergens kulturelle kraft, og den tunge historia som ein har i Bergen med satsing på ulike kulturområde, seier at Bergen har også eit stort potensial i framtida. Men det er også viktig for meg at me klarer å løfte alle delar av landet, slik at ulike delar av landet kan utfordre kvarandre. På den måten kan

me også utvikle kvalitet i kulturen i alle delar av landet vårt.

Presidenten: Vi takker statsråden for at hun kom til Stortinget og prioriterte Stortinget selv om hun hadde hes stemme. God bedring!

Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:09:27]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.10.
